

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

A7-0025/2011

3.2.2011

PRANEŠIMAS

dėl adekvačios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos
(2010/2239(INI))

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

Pranešėja: Ria Oomen-Ruijten

Nuomonės referentas (*): George Sabin Cutas, Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

(*): Darbo su susijusiais komitetais procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 50 straipsnis

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	15
EKONOMIKOS IR PINIGŲ POLITIKOS KOMITETO NUOMONĖ	19
VIDAUS RINKOS IR VARTOTOJŲ APSAUGOS KOMITETO NUOMONĖ.....	28
MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ	33
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	38

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl adekvačios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos (2010/2239(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į horizontaliąją socialinę sąlygą, įtvirtintą Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 9 straipsnyje,
- atsižvelgdamas į 2010 m. liepos 7 d. Komisijos komunikatą „Žalioji knyga. Adekvačios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“ (COM(2010)0365),
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliuciją dėl demografinių iššūkių ir kartų solidarumo¹,
- atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pranešimą dėl 2010 m. liepos 7 d. Komisijos komunikato „Žalioji knyga. Adekvačios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“²,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių. 2020 m. Europos strategijos integruotų gairių II dalis (COM(2010)0193) ir į savo 2010 m. rugsėjo 8 d. rezoliuciją šia tema³,
- atsižvelgdamas į 2009 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatą „Sprendžiant ES visuomenės senėjimo daromo poveikio klausimą (2009 m. pranešimas apie visuomenės senėjimą) (COM(2009)0180) ir į savo 2010 m. rugsėjo 7 d. rezoliuciją⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. gegužės 6 d. rezoliuciją dėl iš darbo rinkos išstumtų asmenų aktyvios įtraukties⁵,
- atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 6 d. Rezoliuciją dėl atnaujintos socialinės darbotvarkės⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. lapkričio 20 d. rezoliuciją dėl socialinės apsaugos sistemų ir pensijų ateities, jų finansavimo ir individualizacijos tendencijos⁷,
- atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 9 d. rezoliuciją dėl Socialinės įtraukties skatinimo ir kovos su skurdu, įskaitant vaikų skurdą, ES⁸,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0400.

² EESC/SOC/386, 2011 m. sausio 20 d.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0309.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0306.

⁵ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0371.

⁶ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0370.

⁷ OL C 16E, 2010 1 22, p. 25.

⁸ OL C 9E, 2010 1 15, p. 11.

- (COM(2005)0507) ir savo 2007 m. birželio 20 d. rezoliuciją¹,
- atsižvelgdamas į 2001 m. Stokholmo Europos Vadovų Tarybos strategiją, kuria siekiama reformuoti pensijų sistemas Europoje,
  - atsižvelgdamas į 2001 m. Lakeno Europos Vadovų Tarybos sprendimą dėl bendrųjų su pensijomis susijusių tikslų, kuriama pabrėžiama būtinybė užtikrinti jų adekvatumą, tvarumą ir pritaikomumą,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač jos 23 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,

  - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą ir į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto, Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomones (A7-0025/2011),
- A. kadangi šiandien žmonės vėliau pradeda savo profesinę veiklą dėl nedarbo lygio, labiau paliečiančio jaunos žmonės, kurių kvalifikacijos lygis neaukštas, arba dėl ilgiau trunkančio, o kai kuriais atvejais – aukštesnio lygio aukštojo išsilavinimo, o darbo rinką palieka nesulaukę įstatymuose numatyto pensinio amžiaus, kadangi jų aktyvų gyvenimą pertraukia nedarbo laikotarpiai ir kadangi gyvenimo trukmė ilgėja,
- B. kadangi finansų ir ekonomikos krizė labai pagilino esamą ES demografinę problemą,
- C. kadangi dabartiniais duomenimis profesinę veiklą pradedančių žmonių skaičius mažėja (ES darbingo amžiaus gyventojų skaičius pradės mažėti nuo 2012 m.), o pensininkų skaičius auga (2008 m. keturiems ES darbingo amžiaus piliečiams tenka vienas 65 metų arba vyresnis pilietis, iki 2020 m. šis skaičius atitinkamai bus penki ir vienas, o 2060 m. – du ir vienas); kadangi padėties raida priklauso nuo valstybių narių demografinių skirtumų,
- D. kadangi pakankamos, tvrios ir saugios pensijos neatsiejamai susijusios su aukštesniu užimtumo lygiu, didesniu našumu ir ekonomikos augimu,
- E. kadangi vykdant Europos Sąjungos ekonomikos valdyseną reikėtų atsižvelgti į visa apimančią metodą, kaip nurodoma žaliojoje knygoje,
- F. kadangi dėl finansų krizės išaugo nedarbas, skurdas ir socialinė atskirtis, daugelyje valstybių narių padidėjo biudžeto deficitas ir iškilo sunkumų siekiant finansuoti pensijas (grindžiamas mokesčių ar kitomis lėšomis) ir kadangi ji parodė kai kurių pensijų fondų sistemų trapumą,
- G. kadangi strategijoje „Europa 2020“ nustatytas 75 proc. užimtumo tikslas turi padėti užtikrinti pensijų sistemų ilgaamžiškumą,
- H. kadangi vis labiau plintant laikinoms arba nesaugioms darbo vietoms mažėja įmokos į pensijų sistemas ir daromas neigiamas poveikis šių sistemų stabilumui bei būsimų pensijų adekvatumui,
- I. kadangi formuojant pensijų fondus turi būti atsižvelgiama į rizikos sumažinimą ir

---

¹ OL C 146E, 2008 6 12, p. 122.

- gebėjimą įveikti rinkos sukrėtimus,
- J. kadangi asmenys, kurie paskiria savo laiką ir gebėjimus vaikų auginimui ar pagyvenusių asmenų globai, turėtų gauti socialinį pripažinimą ir kadangi tai būtų galima padaryti tokiems asmenims suteikiant asmenines teises, visų pirma į pensijas,
  - K. kadangi moterų ir vyrų lygybė yra Sąjungos vertybė, tikslas ir pagrindinė teisė, o ES institucijos privalo įtraukti lyčių lygybės aspektą į visus savo veiksmus;
  - L. kadangi Europos Sąjungoje moterys susiduria su tiesiogine ir netiesiogine diskriminacija žvelgiant įvairiais su pensijomis susijusiais aspektais;
  - M. kadangi numatant pensijų reformų poveikį dažniausiai remiamasi vyrišku, dirbančiu visą darbo dieną, tęsiančiu nepertraukiamą karjerą ir gaunančiu vidutinį darbo užmokestį prototipu, ir kadangi statistinės atsižvelgiant į lytį sudarytos gyvenimo trukmės lentelės turi neigiamą įtaką skaičiuojant moterų pensijas ir pateikia mažesnę santykinę moterų pensijų normą;
  - N. kadangi pagyvenusios moterys atsiduria ypač nesaugioje padėtyje, kai jų teisė į pensines pajamas nustatoma pagal jų santuokinį statusą (sutuoktinės ar maitintojo netekimo teisės į išmokas) ir kai jos neturi adekvačių teisių į savo pačių pensiją dėl karjeros pertrūkių,

BENDRA INFORMACIJA

ES ir valstybės narės

1. pritaria tam, kad žaliojoje knygoje laikomasi visa apimančio požiūrio, kuris turėtų suteikti naują paskatą nacionaliniu ir ES lygmenimis siekiant sukurti tvirtas, ilgaamžiškas, adekvačias, tvarias ir saugias Europos pensijų sistemas laikantis subsidarumo principo; primena, kad valstybių narių tradicijos, ekonominė ir demografinė padėtis bei specifiniai darbo rinkos ypatumai skiriasi ir kad būtina laikytis subsidarumo ir solidarumo principų, pagal kuriuos valstybėms narėms ir toliau tenka visa atsakomybė už savo pensijų sistemos organizavimą;
2. pabrėžia, kad laikmečiu, kai socialinės ir ekonominės sąlygos apskritai yra sunkios ir jos atskirose valstybėse narėse net skiriasi, jos taip pat skiriasi atsižvelgiant į teisinės sistemas, visos valstybės narės susiduria su didelėmis problemomis siekdamos užtikrinti, jog piliečių lūkesčiai, susiję su adekvačiomis ir tvariomis pensijų sistemomis, būtų patenkinti;
3. pabrėžia, kad dėl to, jog mažųjų ir vidutinių įmonių indėlis kuriant darbo vietas ir skatinant ekonomikos augimą ES – vienas iš didžiausių, jos ir toliau labai prisidės siekiant pensijų sistemų tvarumo ir adekvatumo valstybėse narėse; todėl pageidauja, kad būtų kuriami sektoriniai, tarpsektoriniai ir (arba) teritoriniai fondai siekiant, kad daugiau MVĮ darbuotojų dalyvautų pensijų sistemose, ir tai galėtų būti gerosios patirties pavyzdys;
4. nurodo, kad norint sukurti vidaus rinką, patikima ekonominė bei socialinė politika, kurioje atsižvelgiama į kartų solidarumo uždavinius, labai prisidėtų siekiant tvaraus užimtumo politikos, augimo ir stabilumo, visų pirma, išsaugant socialinę sanglaudą; primena, kad šiuo požiūriu socialiniams partneriams tenka svarbus vaidmuo;

5. laikosi nuomonės, kad ilgalaikės investicijos ir taupymas siekiant pensijų sistemų tvarumo yra labai svarbūs, ir į juos reikėtų atsižvelgti vykdant makroekonominę priežiūrą;
6. atkreipia dėmesį į tai, kad tiek Bendrosios ekonominės politikos gairėse, tiek Stabilumo ir augimo pakte kalbama apie su amžiumi susijusias valstybės išlaidas; mano, kad viena iš daugelio tvarumo sąlygų – į valstybės skolą ir deficito skaičiavimą teisingai įtraukti viešuosius tiesioginius išpareigojimus dėl pensijų; reikalauja deramai atsižvelgti į šį aspektą įgyvendinant ekonominės valdysenos reformą – užtikrinant atitinkamą įvairių pakopų pensijų sistemų vertinimą ir pagrindinį dėmesį skirti jų tvarumui;
7. atsižvelgiant į tai, kad tvari ir gerai veikianti pensijų sistema yra ypač svarbi piliečiams ir norint užtikrinti valstybės finansų stabilumą, ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad vertinant, ar valstybei narei turėtų būti taikoma perviršinio deficito procedūra, būtų ir toliau atsižvelgiama į pensijų reformos išlaidas, ir rekomenduoja, kad pagrindinis dėmesys būtų skiriamas finansavimo sistemos tvarumui, o ne tam tikram pensijų reformos būdui; apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės sustabdė pastaraisiais metais vykdytas pensijų reformas ar ketina jas sustabdyti, siekdamos sumažinti savo biudžeto deficitą; pažymi, kad sisteminių pensijų reformų pokyčių įgyvendinimas reikalauja didelių išlaidų, į kurias būtina atsižvelgti apskaičiuojant valstybės skolą ir biudžeto deficitą;
8. pabrėžia, kad norint užtikrinti valstybės finansų tvarumą, reikia į vertinimą įtraukti visus valstybės ir privataus sektoriaus išsiskolinimus; atkreipia dėmesį į tai, kad pensinės santaupos yra daugiau, nei vien tik santaupos, skirtos pensijai; reikalauja, kad visi nefinansuojami tiesioginiai valstybės pensijų išpareigojimai būtų skaidrūs ir aiškiai nurodyti siekiant ilgalaikio valstybės finansų tvarumo;
9. pabrėžia, kad pensijos ir pensijų sistemos yra valstybių narių atsakomybė; pripažįsta, kad valstybių narių ekonomika yra tarpusavyje susijusi, todėl ragina ES ir valstybes nares tinkamai koordinuoti savo skirtingą pensijų politiką ir taikyti atvirą koordinavimo metodą siekiant užtikrinti pensijų sistemų adekvatumą, saugumą ir tvarumą;
10. atkreipia dėmesį į tai, kad pirmosios, antrosios ir trečiosios pakopos pensijų sistemos valstybėse narėse labai skiriasi viena nuo kitos ir į tai, kad ES stokoja bendrų kriterijų, apibrėžčių ir nuodugnios analizės, kuri visapusiškai paaiškintų įvairias pensijų sistemas ir jų pajėgumus patenkinti piliečių poreikius, ir kad dėl to trūksta skaidrios priežiūros, kuri būtų taikoma visoms sistemoms; pabrėžia, kad ES pirmiausia turėtų padidinti pensijų sistemų palyginamumą ir skatinti keitimąsi gerąja patirtimi; mano, kad Komisiją turi imtis būtinų veiksmų ir parengti valstybių narių pensijų sistemų tipologiją, taip pat bendras sąvokų apibrėžtis tam, kad sistemas būtų galima palyginti;

Lyčių aspektas

11. apgailestauja dėl to, kad žaliojoje knygoje dėmesio neskiriama lyčių aspektui; mano, kad vyrų ir moterų nelygybę pensijų srityje lemia vis dar neišgyvendinta nelygybė darbo rinkoje, pvz., nedarbo, ligos, su priežiūra susijusių išpareigojimų laikotarpiai, nevienodas vyrų ir moterų darbo užmokestis, per didelis nenuolatinio darbo arba darbo ne visą darbo laiką vietų užimančių moterų skaičius bei kliūtys suderinti profesinį ir privatų gyvenimą;

todėl ragina Komisiją ir valstybes nares toliau dėti pastangas siekiant panaikinti šią nelygybę ir ilgam užtikrinti vienodą požiūrį į vyrų ir moterų galimybes gauti pensiją, pvz., motinystės atostogas ir vyresnio amžiaus šeimos narių slaugą laikyti darbu, suteikiančiu teisę į senatvės pensijos išmokas vyrams ir moterims;

12. pabrėžia, kad svarbu, jog teisė į pensiją būtų pritaikyta prie individualių reikmių, ir ragina skaičiuojant moterų pensijas taikyti tokius kriterijus, kad būtų užtikrinta vyrų ir moterų ekonominė nepriklausomybė; ragina valstybes nares taip pat apsvarstyti viso gyvenimo perspektyvos principo taikymą pensijoms siekiant, kad būtų išspręsti su šiuolaikiniu profesinio gyvenimo ciklu susiję uždaviniai;
13. atkreipia dėmesį į tai, kad teisingumas tarp kartų ir jaunesnės kartos interesai turi būti pagrindiniai glaudesnio koordinavimo metodo, skirto nacionalinės pensijų politikos plėtrai remiantis valstybių narių bendradarbiavimu, aspektai;
14. ragina Komisiją ir valstybes nares įpareigoti profesinių ir kitų papildomų pensijų teikėjus, kad apskaičiuodami pensijų išmokas jie naudotų mirtingumo lenteles neišskirdami lyčių, siekiant apsaugoti moteris, kad joms nebūtų taikomos nepalankios sąlygos dėl to, kad jų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė ilgesnė;

ADEKVATUMAS

15. laikosi nuomonės, kad ES neįmanoma nustatyti adekvataus pensijų lygio dėl to, kad reikiama suma yra glaudžiai susijusi su konkrečiomis aplinkybėmis valstybėse narėse; tačiau ragina Komisiją parengti gaires, kurios padėtų valstybėms narėms nustatyti minimalią senatvės pensiją užtikrinsiančius kriterijus; mano, kad valstybės narės turėtų apibrėžti adekvatumą kaip būtina sąlygą užtikrinti vyresnio amžiaus žmonių orų gyvenimą;
16. mano, kad valstybės narės pačios atsakingos už tai, kad vykdant jų socialinę ir ekonominę politiką piliečiams būtų mokamos adekvačios pensijos; ragina jas įdiegti sistemas, kurios būtų tinkamiausios visų žmonių oraus gyvenimo lygiui išsaugoti, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms;
17. atsižvelgdamas į įvairias pensijų sistemas pabrėžia, kad adekvačią pensiją geriausiai užtikrina pensijų pajamų įvairinimas derinant valstybės (pirmoji pakopa) ir su darbu susijusias (dažniausiai antroji pakopa) sistemas;
18. pažymi, kad daugumoje valstybių narių pirmoji pakopa yra pati svarbiausia, ji grindžiama solidarumo principu, ir pirmąją pakopą būtų lengviau finansuoti, jei daugiau žmonių dirbtų ir jei būtų sprendžiamos su nelegaliu ir nedeklaruojamu darbu susijusios problemos, tačiau pagal atvirą koordinavimo metodą valstybės narės galėtų diskutuoti ir dėl kitų alternatyvių pirmosios pakopos finansavimo būdų; pabrėžia, kad taikant įstatymines einamojo finansavimo pensijų sistemas buvo įrodytas jų stabilumas ir patikimumas finansų ir ekonomikos krizės laikotarpiu; ragina valstybes nares užtikrinti, kad pirmosios pakopos pensijos viršytų skurdo ribą;
19. pabrėžia, kad kai kuriose valstybėse narėse pensijų sistemų tvarumui ir adekvatumui poveikį daro trečiosios pakopos santaupos; tačiau pabrėžia, kad ši galimybė yra prieinama tik asmenims, turintiems pakankamai pajamų, kurios leistų jiems mokėti įmokas į tokias sistemas, todėl užtikrinant tinkamas pajamas ji atlieka tik ribotą vaidmenį;

20. mano, kad valstybėms narėms būtų labai naudinga geriau keistis informacija apie mokesčių lengvatų privačioms pensijoms išlaidas ir formų veiksmingumą;
21. mano, kad, atsižvelgiant į biudžeto įtampą, socialinių išlaidų veiksmingumas yra itin svarbus; mano, kad dabartinėmis biudžeto įtampos sąlygomis per krizę socialinės išlaidos atliko svarbaus ekonominio ir socialinio amortizatoriaus vaidmenį; todėl mano, kad įrodyta, jog einamųjų įmokų sistemos atlieka pagrindinį vaidmenį kuriant kartų solidarumą; be to, mano, kad antrajai ir trečiajai pakopoms šiomis aplinkybėmis tenka pagalbinis vaidmuo mažinant įtampą; ragina valstybes nares ateityje užtikrinti geriausią įmanomą pensinio aprūpinimo formų derinį; ragina valstybes nares pagerinti piliečių galimybes pasinaudoti privačiomis kaupimo sistemomis; pažymi, kad dėl finansų krizės kai kurios valstybės narės planuoja atlikti savo pensijų sistemų pakeitimus; vis dėlto primygtinai ragina jas užtikrinti, kad visos pensijų sistemos išliktų stabilios, patikimos ir tvarios ir kad visi pakeitimai būtų daromi po atitinkamo socialinio dialogo ir tinkamai apie tai informuojant; pritaria minčiai, kad tuo atveju, jei galimybė rinktis suteikiama darbuotojams, jiems turėtų būti skirta ir pakankamai laiko tam, kad jie galėtų priimti pagrįstus ir gerai apgalvotus sprendimus;
22. pabrėžia, kad ekonominis vystymasis ir spartus užimtumo lygio augimas didina pensijų sistemos tvarumą ir adekvatumą, o didelė infliacija tam daro neigiamą poveikį;
23. mano, kad mokesčių vengimas tapo nerimą keliančiu reiškiniu, su kuriuo turi būti kuo veiksmingiau kovojama, nes jis kelia grėsmę pensijų sistemų adekvatumui ir stabilumui ateityje;

PENSINIS AMŽIUS

24. laikosi nuomonės, kad dėl demografinės raidos ir siekiant užtikrinti pensijų tvarumą reikia, jog daugiau žmonių ilgesnį laiką dalyvautų darbo rinkoje, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad ilgėja gyvenimo trukmė ir kad geresnės profesinės sveikatos išlaikymas – ilgesnio darbingo gyvenimo prielaida; ragina valstybes nares aktyviai diskutuoti su socialiniais partneriais ir atitinkamomis organizacijomis dėl įstatymu nustatyto pensinio amžiaus ir gyvenimo trukmės ryšio bei jį vertinti, taip pat dėl privalomo pensinio amžiaus diferencijavimo, kad žmonės, kurie to nori, galėtų toliau dirbti; ragina valstybes nares, kurios pailgino arba pailgins pensinį amžių, skatinti senjorų darbą mokesčių ir socialinėmis lengvatomis; taip pat ragina valstybes sukurti tinkamas ir lanksčias darbo sutartis ir pensijų sistemas senjorams ir paskatinti bei palengvinti užimtumo ir pensijos derinimą bei sukurti atgrasomųjų priemonių, kad žmonės negalėtų taip lengvai atleisti senjorų iš darbo; ragina Komisiją atlikti tyrimą, skirtą išanalizuoti, kokį poveikį gyvenimo trukmei valstybėse narėse daro turto pasiskirstymas;
25. atkreipia dėmesį į tai, kad egzistuoja dideli nustatyto pensinio amžiaus ir faktinio amžiaus, kai vyresnio amžiaus žmonės palieka darbo rinką, skirtumai, ir rekomenduoja, kad pirmiausia būtų siekiama užtikrinti, kad darbuotojai galėtų dirbti iki numatyto pensinio amžiaus; pažymi, kad šie skirtumai yra ypač ryškūs mažiausiai darbuotojams palankių profesinių grupių atveju; ragina valstybes nares ir socialinius partnerius keistis geros patirties pavyzdžiais; ragina jas sudaryti susitarimus, kurie turėtų teigiamo poveikio pensijų sistemos tvarumui ir lanksčiai padėtų pailginti profesinės veiklos trukmę iki įstatymuose nustatyto pensinio amžiaus, pvz., plėtojant visapusiškas amžiaus valdymo

strategijas nacionaliniu ir bendrovių lygmeniu ir parengiant naujas darbo formų bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros nuostatas, pritaikytas konkrečioms vyresnio amžiaus darbuotojų poreikiams, ir atsilyginant žmonėms, dirbantiems ilgiau;

26. pabrėžia, kad vyresnio amžiaus darbuotojai ir pailgintas darbingas amžius gali teigiamai prisidėti prie ekonomikos atkūrimo ir augimo ateityje; laikosi nuomonės, kad (vyresnio amžiaus) darbuotojams, kurie atlieka sudėtingą fizinį ir (arba) protinį darbą, dinamiškoje darbo rinkoje turėtų būti numatyta kūrybingų sprendimų, pvz., užtikrinama daugiau lankstumo, susijusio su nustatytu pensiniu amžiumi, numatomos dalinės pensijos ir pritaikytos darbo sąlygos, skatinama mokytis visą gyvenimą, pagerinamos su darbo paieška susijusios paslaugos arba galimybės pakeisti darbą, siekiant užtikrinti ilgalaikę su užimtumu susijusių poreikių ir darbuotojų gebėjimų pusiausvyrą; mano, kad reikia numatyti aktyvią kovą su diskriminacija dėl amžiaus politiką ir stebėti, ar tinkamai įgyvendinamos Direktyvos 2000/78/EB ir 2006/54/EB, bei propaguoti Europos aktyvaus senėjimo kultūrą siekiant užtikrinti, kad vyresnio amžiaus žmonės galėtų gyventi energingai ir oriai; ragina valstybes nares derinti bausmes už diskriminaciją darbo rinkoje su paskatomis darbdaviams, t. y. skatinti juos kurti įtraukties principu pagrįstą darbo rinką; ragina valstybes nares, kad jos, atsižvelgdamos į reformas ir siekį ilginti profesinės veiklos trukmę ir padedamos Komisijai, veiksmingiau įgyvendintų direktyvas dėl sveikatos ir saugos darbe;

STRATEGIJA „EUROPA 2020“

27. palankiai vertina strategijoje „Europa 2020“ pateiktą nuostatą dėl vyresnio amžiaus darbuotojų įtraukimo į darbo rinką; apgailestauja dėl to, kad strategijoje „Europa 2020“ neskiriama pakankamai dėmesio deramoms, tvarioms ir adekvačioms pensijų sistemoms, nepaisant to, kad nuo jų priklauso, ar bus įgyvendinti tam tikri strategijoje „Europa 2020“ nurodyti tikslai; todėl siūlo žaliwoje knygoje pateiktus tikslus įtraukti į strategiją „Europa 2020“;
28. laikosi nuomonės, kad tuo atveju, jeigu strategija „Europa 2020“ būtų sėkmingai įgyvendinta, būtų sukurta daugiau saugių ir aukštos kokybės darbo vietų, daugiau žmonių dirbtų gaudami adekvačius atlyginimus ir tinkamomis darbo sąlygomis bei dėl to būtų mokama daugiau privalomų socialinio draudimo įmokų, taigi taip būtų paskatintas ekonomikos augimas ir kartu būtų padidintas pensijų sistemų tvarumas ir proporcingumas;
29. atsižvelgdamas į strategiją „Europa 2020“, remia tikslingą ir aktyvią darbo rinkos politiką, kurią taikant būtų didinamas šiuo metu nepakankamai atstovaujamų, visų pirma, labiausiai pažeidžiamų, grupių asmenų dalyvavimas darbo rinkoje; mano, kad ES turėtų nustatyti naujus rodiklius, kad būtų galima stebėti pensijų reformos poveikį pažeidžiamoms grupėms; pabrėžia, Europos Sąjungoje vis dar plačiai paplitęs nelegalus darbas ir dėl to susilpninamos socialinės politikos galimybės; ragina kompetentingas valstybių narių institucijas remti socialinę įtrauktį ir kovoti su nedeklaruotu darbu, siekiant pagerinti pensijų sistemų balansą;

DIREKTYVA DĖL ĮSTAIGŲ, ATSAKINGŲ UŽ PROFESINIŲ PENSIJŲ SKYRIMĄ, VEIKLOS IR PRIEŽIŪROS

30. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybėse narėse vėluojama įgyvendinti Direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros (angl. IORP); ragina Komisiją, jei būtina, imtis veiksmų prieš valstybes nares siekiant užtikrinti, kad minėtoji direktyva būtų įgyvendinta teisingai ir laiku;
31. pritaria, kad reikėtų siekti būsimų pensininkų aukšto lygio apsaugos, kurią užtikrinant ir kuriant tvarias pensijų sistemas finansuojančių įmonių išlaidos būtų pagrįstos;
32. primena, kad Direktyvoje dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, kalbant apie techninių atidėjimų apskaičiavimą nurodoma, kad „Komisija siūlo bet kurias priemones, būtinas užkirsti kelią galimiems iškraipymams, atsirandantiems dėl skirtingų palūkanų normų dydžių, ir apsaugoti bet kurios sistemos išmokų gavėjų ir narių interesus“; ragina Komisiją atlikti poveikio vertinimą prieš persvarstant Direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros ir atsižvelgti į tai, kad daugėja fiksuotų įmokų sistemų ir mažėja fiksuotų išmokų sistemų;
33. primena, kad Direktyvoje dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros teigiama, jog „tikra finansinių paslaugų vidaus rinka nulemia ekonomikos augimą ir naujų darbo vietų kūrimą Bendrijoje“ ir „todėl ši direktyva yra pirmasis žingsnis į profesinių pensijų skyrimo vidaus rinką, sukurtą europiniu mastu“;
34. pabrėžia, kad naujai įsteigta Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros institucija) turi naudotis visa savo kompetencija ir atlikti svarbų vaidmenį vykdant pasirengimo Direktyvos dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros persvarstymui procesą ir kuriant teises nuostatas, pvz., techninių standartų projektus, gaires ir rekomendacijas, susijusias su mokumo sistema; primena, kad Direktyva dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros neturėtų būti taikoma jokiems valstybės su pensijomis susijusiems įsipareigojimams ar su darbu susijusioms pensijų sistemoms, priklausančioms pirmajai pakopai;
35. mano, kad kokybiniai sistemos „Mokumas II“ elementai yra labai svarbus atspirties taškas stiprinant įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, priežiūrą; pažymi, kad visų pirma tai pasakytina apie reikalavimus, susijusius su tinkamu rizikos valdymu;

JUDUMAS IR PERKĖLIMAS

36. pabrėžia, kad ES darbo rinkos judumas ateinančiais metais bus labai svarbus darbo vietų kūrimui ir ekonomikos augimui; todėl mano, kad piliečių pasitikėjimas bus sustiprintas, kai bus pašalintos kliūtys, varžančios vidaus ir tarpvalstybinį judumą, pažymi, kad klausimai, susiję su nepakankamo perkeliavimo problemomis, ilgais teisių įgijimo laikotarpiais, atidėtų teisių apsauga, atžangos neleistinumais, mokesčių reglamentavimo ir aktuarinių principų skirtumais, turi būti sprendžiami atsižvelgiant į tai, koks būtų poveikis pensijų sistemoms; pabrėžia teigiamą dinamiškesnės darbo rinkos poveikį pensijų sistemai;
37. pabrėžia, kad pirmosios pakopos pensijų teisės reguliuojamos pagal atitinkamą koordinavimo reglamentą, o antrosios pakopos pensijų atveju reikia nustatyti

supaprastintą tvarką;

38. pastebi, kad daugėja fiksuotų įmokų sistemų ir mažėja fiksuotų išmokų sistemų; pažymi, kad dėl to pensijų teikėjai su investicijomis susijusių riziką perkelia pensijas kaupiantiems asmenims; laikosi nuomonės, kad, atsižvelgiant į tai, kad įvairios kapitalu grindžiamos profesinių pensijų sistemos skiriasi ir yra sudėtingos, reikia numatyti sukauptų pensijų teisių perkėlimo sąlygas, turint mintyje, kad perkėlimą pradėdama vykdyti, kai sudaroma nauja sutartis, o paraiška atlikti perkėlimą patvirtinama tik tuomet, jeigu suma perkeliama į fondą, kurio paskirtis – senatvės pensijų mokėjimas; ragina atlikti išsamų tyrimą mokesčių, susijusių su kapitalu grindžiamų profesinių pensijų sistemomis ir kapitalu grindžiamo gyvybės draudimo sistemomis, klausimais; mano, kad sprendžiant tarpvalstybinio lygmens problemas daugiausia dėmesio ES turėtų būti skirta tam, kad būtų sukurti minimalūs teisių į pensiją įgijimo ir išsaugojimo standartai, taip pat palengvintas nacionalinio lygmens šių teisių stebėjimo sistemų sukūrimas;
39. palankiai vertina tai, kad visose valstybėse narėse sukurtos nacionalinės stebėjimo sistemos, skirtos skirtingose darbovietėse įgytoms teisėms į pensiją stebėti, ir ragina Komisiją pateikti pasiūlymų dėl Europos stebėjimo sistemos sukūrimo;

ES TEISĖS AKTŲ PERSVARSTYMAS

40. atkreipia dėmesį į tai, kad daugelyje valstybių narių buvo pripažinta profesinių pensijų sistemų svarba ir kad ES gali sukurti pridėtinę vertę, vykdydama su įvairiomis sistemomis susijusį koordinavimą ir skatindama valstybes nares garantuoti, kad būtų įdiegta socialiniu, teisiniu ir ekonominiu aspektais pagrįsta sistema, kurią taikant būtų tinkamai apsaugomi pensijų sistemos dalyviai ir užtikrinama galimybė gauti suprantamą informaciją apie pensiją; pažymi, kad tais atvejais, kai valstybės narės turi privalomą pensijų fondų, kuriuos valdo privačios institucijos, sistemą, šios sistemos taip pat turėtų būti peržiūrėtos siekiant nustatyti, ar jos atitinka Europos lygmens saugumo, investavimo ir turto klasifikacijos sąlygas ir kriterijus; pabrėžia, kad iš esmės visų pasiūlymų dėl profesinių pensijų sistemų atveju turi būti atliktas visapusiškas poveikio vertinimas ir visų pirma nustatytos papildomos išlaidos ir administracinė našta;
41. mano, kad visi darbuotojai privalo turėti teisę kaupti antrosios pakopos pensiją tose valstybėse narėse, kuriose profesinės pensijos paprastai nėra priskiriamos pirmajai pakopai, ir kad negali būti diskriminuojama dėl amžiaus, lyties, sektoriaus ir (arba) darbo sutarties;
42. ragina Komisiją paskatinti valstybes nares išsiaiškinti, kaip vykdant aktyvesnį socialinį dialogą sudaryti geresnes sąlygas siekiant užtikrinti darbuotojų teisę kaupti antrosios pakopos pensiją, ir pateikti pasiūlymą dėl minėtos pensijų pakopos propagavimo, jeigu jos dar nėra; taip pat jas ragina sukurti valdymo metodą, kad būtų galima užtikrintų bendrą šio fondo valdymą, ypač kalbant apie santaupų investavimo strategiją;
43. ragina valstybes nares remti socialinio ir pilietinio dialogo senatvės pensijos tema plėtojimą ir visapusiškai atsižvelgti į šio dialogo rezultatus;
44. laikosi nuomonės, kad ES taisyklės, susijusios su trečiąja pensijų pakopa ir jos sklandžiu tarpvalstybiniu veikimu, turėtų būti persvarstytos atsižvelgiant į tinkamą vidaus rinkos, ypač finansinių produktų rinkos, veikimą ir kad reikėtų užtikrinti vienodas sąlygas;

- pabrėžia, kad persvarstant šias taisykles reikia atsižvelgti į šių sistemų narių interesus;
45. mano, kad norint užtikrinti skirtingų finansinių paslaugų teikėjų rizikos ribojimo tvarkos nuoseklumą reikia taikyti principą „tokia pati rizika – tos pačios taisyklės – toks pats kapitalas“, atsižvelgiant į kiekvieno pensijos produkto ar sistemos ypatybes;
  46. pripažįsta, kad vis dar esama kliūčių norint pasiūlyti (trečiosios pakopos) individualų pensijų draudimą, pvz., gyvybės draudimo liudijimą, kitose valstybėse; prašo Komisijos pateikti pasiūlymų, kaip šias kliūtis būtų galima šalinti, taip pat šios veiklos reguliavimo pagrindą;
  47. pastebi, kad tose srityse, kuriose su pensijomis susijusios galios suteikiamos Europos Sąjungai, Europos teisė labai suskaidyta; ragina Komisiją ištirti, ar užtikrinant geresnę teisėkūrą būtų tinkama racionalizuoti šį reguliavimo pagrindą;

EUROPOS TEISĖKŪRA. GERA PRAKTIKA

48. primena, kad jau nutarta įsteigti Europos draudimo ir profesinių pensijų instituciją (EDPPI); pabrėžia, kad šiai institucijai reikia suteikti visas reikalingas priemones, kad ji galėtų veiksmingai vykdyti jai pavestas užduotis, visų pirma tinkamai atsižvelgti į profesinių pensijų ypatumus ir savitumus;
49. pažymi, kad pensijų fondai, įskaitant įstaigas, atsakingas už profesinių pensijų skyrimą, vis dar valdomi ir kontroliuojami kaip atskiri finansiniai subjektai, nors praktiškai šią veiklą vykdo konglomeratai;

KAPITALO REIKALAVIMAI

50. mano, kad pasiūlymuose dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, mokumo sistemos turi būti pripažįstamos pensijų ypatybės, turint mintyje, kad draudimo sektoriaus rizika yra kitokia, nei rizika, su kuria susiduria įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, ir ypač pripažįstamos ypatybės, susijusios su teisių į pensiją sąlygomis, pensijų portfelio galiojimo trukme, ir atsižvelgiama į tai, įstaigos, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, yra specialios paskirties priemonės, skirtos panašių produktų portfeliui valdyti; pabrėžia, kad pagrindinis tokios sistemos tikslas – užtikrinti sustiprintą dabartinių ir būsimų pensininkų apsaugą; yra įsitikinęs, kad būtina visapusiškai įvertinti tokių pasiūlymų poveikį, siekiant visų pirma nustatyti papildomas išlaidas ir administracinę naštą; mano, kad bet kokią įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, mokumo sistemos persvarstymą reikėtų atlikti remiantis esama Direktyva dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros; pabrėžia, jog klausimų, susijusių su pensijų fondų kapitalo reikalavimų sistema, sprendimas labai priklauso nuo atitinkamo klausimų, susijusių su Nemokumo direktyvos 8 straipsnio nuostatomis, sprendimo;
51. pabrėžia, pritardamas Komisijos teiginiui žaliojoje knygoje, kad Direktyva dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros grindžiama sistemos „Mokumas I“ minimalaus suderinimo koncepcija, o gana greitai ateityje gyvybės draudimo įstaigos taikys rizika grindžiamą sistemą „Mokumas II“ net ir vykdydamos veiklą, susijusią su profesinėmis pensijomis;

52. pabrėžia, kad finansų rinkos gali veiksmingai veikti tik tuomet, kai yra pasitikėjimas, ir mano, kad, norint užtikrinti pasitikėjimą, reikia tvirtų finansų įstaigų rizikos ribojimo taisyklių ir kad šiuo atveju įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, neturėtų būti daroma išimtis;
53. ragina Komisiją parengti pasiūlymus dėl su įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, mokumo sistema susijusio sprendimų priėmimo ir visų pirma ragina, kaip nurodyta žaliojoje knygoje, kuo greičiau pradėti poveikio tyrimą, susijusį su „Mokumas II“ tipo mokumo sistemos taikymu;

ES TEISĖS AKTAI DĖL NEMOKUMO

54. palankiai vertina didelę Nemokumo direktyvos nuostatų įgyvendinimo ir taikymo priemonių įvairovę; pastebi, kad atitinkamos teisės aktų nuostatos gali būti visiškai priimtinos, bet rezultatai gali būti nepakankami, o tai neatitinka direktyvos tikslo; atkreipia dėmesį į Komisijos išvadą, kad tam tikrais atvejais, susijusiais su šios direktyvos 8 straipsnyje nustatytų reikalavimų vykdymu, gali kilti klausimų dėl to, ar tam tikrų minėtų priemonių visiškai pakanka darbuotojų ir pensininkų interesams apginti darbdaviui tapus nemokiu, ir kad dar reikia išspręsti nemažai klausimų;
55. ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip įgyvendinama ši direktyva, imtis veiksmų prieš valstybes nares, jeigu to reikia, ir bet kokių atveju persvarstant šią direktyvą atsižvelgti į ypatingą situaciją, susijusią su finansiniais darbdavio įsipareigojimais darbuotojui arba jo pensijų fondui;
56. mano, jog reikia stiprinti ES teisės aktus, susijusius su darbdavio nemokumu, siekiant visiems darbuotojams pasiūlyti vienodą santaupų apsaugą nepriklausomai nuo jų darbdavio pasirinktos pensijų sistemos pobūdžio;
57. ragina ištirti, ar pensijų draudimo asociacijos, pavyzdžiui, tokios kaip Liuksemburge ir Vokietijoje, kurios apsaugo antrosios pakopos pensijų atidėjinių sistemas, galėtų būti rekomenduojamos kitoms valstybėms narėms kaip apsaugos priemonė;

INFORMACIJA, DALYVAVIMAS IR INVESTICIJOS

58. išreiškia susirūpinimą dėl to, kad valdžios institucijos ir organizacijos, tvarkančios pensijas, suteikia nepakankamai informacijos visuomenei apie reikalavimus, alternatyvas, galimybes, sukauptą pensiją, tikėtinus rezultatus ir tikrą padėtį, susijusius su senatvės pensijomis; pabrėžia, kad piliečiams, sudarant papildomų pensijų sistemos sutartis, turi būti suteikta informacija apie faktines išlaidas ir mokesčius ir optimali informacija apie su jų pensija susijusią padėtį; pabrėžia gero finansinio švietimo svarbą jau ankstyvu etapu;
59. pabrėžia, kad reikia užtikrinti didesnę skaidrumą ir geriau informuoti apie turto valdymo ir ypač apie su visais privačių pensijų fondų investavimo lygiais susijusius mokesčius; laikosi nuomonės, kad informacija teikiama piliečiams valstybėse narėse ir fondų teikiama informacija apie sukauptas pensijas turėtų būti integruota į operacinę ir skaidrią bei ES lygmeniu prieinamą sistemą;

60. laikosi nuomonės, kad visuomenės narius reikia nedelsiant visapusiškai informuoti apie ilgalaikes bet kokios pensijų sistemos reformos pasekmes, visų pirma apie jų pensijos sumą ir apie tai, kiek metų jie turės mokėti pensijų įmokas; pažymi, kad vykdamas reformas turi būti numatyta veiksminga ir sklandi pereinamoji tvarka; ragina valstybes nares pradėti kampanijas, kurias vykdamas būtų suteikiama galimybė piliečiams gauti informaciją ir jie skatinami ieškoti informacijos apie su jų sprendimais dėl pensijos susijusį poveikį ir užsitikrinti atitinkamą pensiją;

POLITIKOS KOORDINAVIMAS

61. mano, kad vykdamas tolesnes diskusijas dėl adekvačios, saugios ir tvarios mokesčių sistemos būtų naudinga sukurti Europos pensijų platformą, kurioje dalyvautų ES institucijų, socialinių partnerių ir atitinkamų suinteresuotųjų šalių atstovai, kad būtų galima keistis informacija apie geriausią praktiką ir padėti rengti politikos iniciatyvas, ir kad visą tai reikėtų daryti laikantis subsidiarumo principo; mano, jog, siekiant išvengti dubliavimosi šioje srityje, reikėtų atsižvelgti į esamą patariamąjį komitetą papildomų pensijų klausimais (Pensijų forumas);
62. ragina Komisiją apvarstyti galimybę sudaryti specialią už pensijų klausimus atsakingą darbo grupę, kurios veikloje dalyvautų visi atitinkami generaliniai direktoratai, kurių kompetencija susijusi su pensijomis;
63. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

AIŠKINAMOJI DALIS

Dėl demografinių tendencijų, t. y. apverstos gyventojų piramidės, kurios galime tikėtis ateityje, ir ilgesnės gyvenimo trukmės, kuria visi galime džiaugtis, kai vyresnio amžiaus žmonės ilgiau išlieka sveiki, aktyvūs ir dalyvauja visuomeniniame gyvenime, būtina svarstyti naujos sanglaudos ir suderinamumo pensijų srityje strategiją.

Laikas pradėti įgyvendinti iniciatyvas, kurios iš naujo apibrėžtų jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių ateitį ir kartu bei žmonių solidarumą, taigi taip būtų prisidedama prie tvaraus, saugaus ir adekvataus pajamų užtikrinimo išėjus į pensiją.

Pranešėja visiškai supranta, kad Europoje egzistuoja dideli pensijų sistemų skirtumai ir kad naujos valstybės narės ir jų piliečiai susiduria su papildomomis problemomis, nes labai pageidaujama, jog būtų sukurta nevienalytė (kelių pakopų) pensijų sistema siekiant išskaidyti riziką.

Be to, daugelis valstybių narių, turinčių einamojo pensijų finansavimo (angl. „pay as you go“) modelius (ypač ES–15 valstybėse narėse), šiandien susiduria su didėjančiomis išlaidomis, kurios auga ir ateityje, o tai reiškia, kad bus daromas spaudimas solidarumui ir didės našta jaunajai kartai. Taip pat finansų ir ekonomikos krizė parodė, kad jokia pensijų sistema nėra apsaugota nuo tokių įvykių, tačiau aišku, jog didelis biudžeto deficitas, aukštas nedarbo lygis, labai nedidelės mokesčių didinimo galimybės padarė itin daug žalos einamojo pensijų finansavimo modeliams.

Jaunimas dėl geresnio išsilavinimo vėliau patenka į darbo rinką. Be to, pastebima tendencija nustoti dirbti nepasiekus nustatyto pensinio amžiaus. Žmonės visada dirba trumpiau negu reikia siekiant padengti jų pensijų išmokas. Patvirtinus lankstesnes ir labiau individualiems poreikiams pritaikytas pensijų ir darbo sistemas būtų sudarytos sąlygos ilgiau dalyvauti darbo rinkoje, tačiau šios sistemos šiandien retai taikomos.

Dėl šių priežasčių yra dar sunkiau įvykdyti Stabilumo ir augimo pakto sąlygas, jeigu nesukaupta santaupų ir reikia visapusiškai atsižvelgti į prisiimtus įsipareigojimus pensininkams.

Pranešėja teigiamai vertina Europos Komisijos pasiūlytą žaliąją knygą, su sąlyga, kad bus numatyta naujų paskatų, susijusių su valstybių narių, socialinių partnerių ir Europos lygmens atsakomybe. Taigi bendrai pripažindami ir išlaikydami kiekvienos šalies atsakomybę turime kurti tvarią ir saugią sistemą, kuri užtikrintų adekvačią valstybių narių lygmens pensiją. Tai būtų moderni sistema, kurią taikant būtų pripažįstama ir skatinama, kad laisvas judėjimas Europoje neapsiribotų pirmąja pensijų pakopa, ir būtų vadovaujamosi nuostata, kad visų pirma jaunesniajai kartai, o taip pat siekiant sukurti veiksmingą ir efektyvią darbo rinką reikalingas judumas. Taigi tai būtų sistema, kurią taikant būtų patenkinti ne tik dabartiniai, bet ir būsimi poreikiai.

I. Demografiniai pokyčiai

- Ypač didelę gyventojų dalį sudarys 55 metų ir vyresnio amžiaus asmenų grupė;
- toliau ilgės gyvenimo trukmė: vyrų nuo 76 (2008) iki 84 metų (2060), moterų nuo 82 (2008) iki 89 metų (2060);
- gimstamumas ES išliks žemas (1,6);
- vyresnio negu 65 metų amžiaus žmonių ir dirbančių gyventojų santykis išaugs dvigubai nuo 25,4 % (2008) iki 53,5 % (2060);
- nuo 2007 iki 2020 m. dirbančių žmonių skaičius išaugs 3,7 % dėl didėjančio moterų darbo rinkoje skaičiaus. Po 2020 m. dirbančiųjų skaičius sumažės 13,6 %.
- 2008 m. vienam pensininkui tekdavo 4 dirbantys asmenys. 2020 m. 1 pensininkui teks 5 asmenys; 2060 m. 1 pensininkui teks 2 asmenys;
- dalyvavimų skaičius darbo rinkoje (15–64 metai) išaugs nuo 70,6 % (2007) iki 74,1 % (2060);
- 2010 m. vidutinis žmonių, nustojančių dirbti, amžius ES yra 61,4 metai.

2060 m. vidutinės valstybės išlaidos, susijusios su senėjimu, išaugs iki 4,75 % BNP, o susijusios su pensijomis – iki 2,4 % BNP.

Finansų ir ekonomikos krizė, taip pat demografiniai pokyčiai turės įtakos pensijų sistemoms. Dėl aukšto nedarbo lygio, žemo augimo, mažos investicijų grąžos ir didesnės valstybės skolos darosi vis sunkiau užtikrinti, kad pensijų sistemos suteiktų adekvačią pensiją ir kai kuriais atvejais būtų laikomasi susitarimų. Daugelyje valstybių narių šiandien gaunantys pensiją asmenys dar nepatyrė krizės poveikio, tačiau keliose valstybėse narėse mažinant valstybės išlaidas buvo sumažintos pensijos.

Reformuojant pensijų sistemas daugelis valstybių narių nusprendė sumažinti pirmosios pensijų pakopos išlaidas. Svarbu siekti finansinio tvarumo, tačiau taip pat reikia atsižvelgti į poreikį užtikrinti adekvačias pajamas. Biudžeto tvarumas ir pensijų sistemos adekvatumas – vienas kitam neprieštaraujantys tikslai, verčiau to paties medalio dvi pusės. Negalima pasiekti tikrojo tvarumo neužtikrinus tinkamų pensijų. Jeigu pensijų sistemos nėra adekvačios, gali sumažėti vartojimo apimtys, o esant mažesnei paklausai atsirastų ekonominis nestabilumas ir susijusios finansų problemos. Dėl to gali būti daromas didelis spaudimas valstybės išlaidoms arba kitų formų socialinei apsaugai.

II. Atsakomybė

Vyriausybė, socialiniai partneriai ir atskiri asmenys dalijasi atsakomybe už tvarią pensijų sistemą ir adekvačią pensiją.

Pirmoji pensijų pakopa grindžiama mokesčių mokėtojų solidarumu. Daugeliu atveju tai valstybinė pakopa, kurią finansuoja vyriausybė pagal einamojo finansavimo modelį.

Antroji pakopa yra grindžiama bendra darbdavių ir darbuotojų atsakomybe, kai mokami bendri įnašai remiantis vyriausybės ir socialinių partnerių nustatytu teisiniu pagrindu.

Siekiant išlaikyti pensijų sistemas taip pat svarbu kovoti su neteisėtu darbu.

Pirmoji ir antroji pakopa sudaro adekvačios pensijų sistemos pagrindą. Šiame pranešime pranešėja adekvačią pensiją apibrėžia kaip minimalią pensiją, kurią nustato kiekviena valstybė narė.

Trečioji pensijų pakopa grindžiama individualiais įnašais.

Ateityje reformuojant pensijų sistemas turi būti nustatytas pirmosios ir antrosios pakopos ryšys. Šios dvi pakopos, kurios įvairiose valstybėse narėse iš dalies sutampa, yra glaudžiai susijusios su trečiąja pakopa. Griežtai taikant atvirąjį koordinavimo metodą ES lygmeniu turi būti užtikrinama, kad pirmosios pensijų pakopos įsipareigojimai būtų tvarūs ir adekvatūs, o antroji pakopa būtų pritaikyta didinant socialinių partnerių vaidmenį. Be to, turint mintyje trečiąją pakopą, pensijų fondų mokumas turi būti geriau reguliuojamas.

III. Kompetencija

Pensijų sistemos – tai visų pirma valstybių narių atsakomybė, tačiau tam tikrais klausimais svarbu užtikrinti koordinavimą ES lygmeniu, pvz., siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą ir įgyvendinti Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus bei strategiją „Europa 2020“. Valstybėms narėms teikiama parama taikant kitas ES priemones, pvz., atvirąjį koordinavimo metodą.

Vienoje valstybėje narėje su pensijomis susijusių išlaidų poveikis valstybės finansams gali turėti didelių pasekmių kitose valstybėse narėse. Todėl Stabilumo ir augimo pakto nuostatos turi būti įtrauktos į nacionalinę politiką, ypač užtikrinat pirmosios pakopos pensijas. Pensijų fondai sudaro neatskiriamą finansų rinkos dalį. Direktyva dėl papildomų pensijų (antroji pakopa) susijusi su Direktyva 2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros. Iki šiol ši direktyva buvo taikoma iš dalies – tik kai kuriems pensijų fondams, priklausantiems šios direktyvos taikymo sričiai. Dėl to pensijų fondai buvo traktuojami ir kontroliuojami nevienodai – tai priklausė nuo to, ar direktyva buvo taikoma, ar ne.

Dėl finansų ir ekonomikos krizės pasidarė aišku, kaip svarbu užtikrinti pensijų fondų priežiūrą ES lygmeniu. Šiuo tikslu pageidautina atlikti tyrimą, susijusį su direktyvų „Mokumas I“ ir „Mokumas II“ taikymo sritimi ir veiksmingumu. Pranešėja įsitikinusi, kad vykdant minėtąjį tyrimą, susijusį su trimis atitinkamomis direktyvomis, turėtų būti atsižvelgiama į nuomones, išsakytas pasirodžius žaliajai knygai.

IV. Kintanti darbo rinka

Darbo rinkoje užtikrinus lankstumo ir saugumo pusiausvyrą būtų padedama garantuoti prisitaikymą ekonomikos srityje ir būtų stiprinamas Europos socialinis modelis. Būtina, kad dabartinėje darbo rinkoje žmonės lengvai ir nesusidurdami su finansinėmis kliūtimis galėtų pakeisti darbą. Darbdaviams reikia sudaryti sąlygas į darbą priimti tinkamą darbuotoją, turintį reikiamą įgūdžių. Šiuo tikslu taip pat būtina modernizuoti pensijų sistemas siekiant panaikinti kliūtis judumui darbo rinkoje. Be to, darbo rinka taip pat turi būti lanksti pensininkams.

Darbo rinka tampa vis lankstesnė ir auga moterų darbo rinkoje skaičius, todėl taikant pensijų sistemas atliekami skaičiavimai, grindžiami modeliu, kai vyrai turi visą darbo stažą ir gauna vidutines pajamas, yra pasenę, taigi šioje srityje taip pat reikalinga modernizacija. Tai ypač svarbu atsižvelgiant į piliečių teisę gauti tikslią informaciją apie jų pensijas ir pensijų sistemos kainą (ypač kalbant apie pirmąją pakopą).

Lankstumo ir užimtumo garantijos atlieka labai svarbų vaidmenį siekiant ilgesnės darbinės veiklos trukmės. Reikia skatinti žmones ilginti savo karjeros laikotarpį, pvz., modernizuojant darbo rinkos politiką ir gerinant darbo sąlygas. Aktyvus senėjimas turėtų būti politikos tikslas europiniu, nacionaliniu ir vietos lygmenimis.

V. Lygios galimybės

Žaliojoje knygoje konkrečiai neskiriama dėmesio vyrų ir moterų lygybei. Moterys, dažniau negu vyrai, dirba pagal netipines sutartis. Vidutiniškai moterys uždirba mažiau negu vyrai ir jos dažniau nutraukia savo karjerą ir imasi kitų asmenų priežiūros. Taigi dažnai jų pensijos yra mažesnės ir vyresnio amžiaus moterims kyla didesnis skurdo pavojus, taip pat dėl to, kad jų gyvenimo trukmė yra ilgesnė (nors gyvenimo trukmės skirtumas tarp lyčių vis mažėja). Taikant kuriuos einamojo finansavimo modelius atsižvelgiama į priežiūros laikotarpius. Tačiau papildomų pensijų sistemose į priežiūros laikotarpius neatsižvelgiama. Taigi reikia išspręsti klausimą, kaip finansuoti solidarumą.

Pranešėja laikosi nuomonės, kad finansinė nepriklausomybė turėtų būti pagrindinis socialinės apsaugos principas. Individualios pensijos padėtų užtikrinti ekonominę moterų ir vyrų nepriklausomybę.

Vienas iš būdų, kurį taikant galėtų būti didinamas lankstumas ir panaikinami vyrų ir moterų skirtumai šioje srityje, būtų įmokų į pensijų fondus adekvatumo vertinimas atsižvelgiant į metų, kuriais mokamos įmokos siekiant gauti teisę į tokią pensiją, skaičių.

VI. Informacija

Pensijų sistemų skaidrumas ir piliečiams teikiama informacija apie jas yra itin svarbūs siekiant užtikrinti pasitikėjimą. Siekdami gauti adekvačią pensiją, žmonės turi žinoti apie galimybes, susijusias su įvairiomis pensijų sistemos pakopomis. Jiems taip pat turi būti suteiktos galimybės gauti teisingą informaciją apie įvairaus pobūdžio riziką. Dėl krizės atsirado dar didesnė būtinybė, kad politinius sprendimus priimančias asmenys užtikrintų didesnę stabilumą ir būtų pateikiama aiški informacija apie pensijų politiką ir būsimas pensines pajamas. Tik tuomet piliečiai galės priimti gerai apsvarstytus sprendimus dėl savo pensijų.

Atsižvelgdama į tai, pranešėja mano, kad itin svarbu aktyviau informuoti piliečius siekiant, kad jie kuo skubiau pradėtų taupyti savo pensiją (finansinis švietimas).

26.1.2011

EKONOMIKOS IR PINIGŲ POLITIKOS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui

dėl žaliosios knygos „Adekvacijos, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“
(2010/2239(INI))

Nuomonės referentas(*): George Sabin Cutaș

(*): Darbo su susijusiais komitetais procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 50 straipsnis

PASIŪLYMAI

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas ragina atsakingą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

PENSIJŲ SISTEMA

1. palankiai vertina žaliąją knygą „Adekvacijos, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“; pripažįsta, kad yra labai svarbu plačiu mastu vykdyti diskusijas dėl Europos ateities pensijų sistemų ir reikia atsižvelgti į dabartinę ekonominę ir demografinę padėtį, į bendros rinkos sukūrimą, į ekonomikos valdymo reformą, taip pat ir į neseniai sukurtą Europos priežiūros sistemą;
2. atkreipia dėmesį į tai, kad tiek Bendrosiose ekonominės politikos gairėse, tiek Stabilumo ir augimo pakte kalbama apie su amžiumi susijusias valstybės išlaidas; mano, kad tikslus valstybės tiesioginių pensijų įsipareigojimų įtraukimas į valstybės skolos ir deficito apskaičiavimus yra viena iš daugelio tvarumo sąlygų; prašo, kad vykdant ekonomikos valdymo reformą būtų atsižvelgiama į šį užmojį, užtikrinant atitinkamą įvairių pensijų sistemų ramsčių tvarkymą ir koncentruojant dėmesį į jų tvarumą;
3. pabrėžia Komisijos pareiškimą, kad „šioje žaliojoje knygoje nekvestionuojama valstybių narių prerogatyva spręsti su pensijomis susijusius klausimus ar socialinių partnerių vaidmuo ir nesiūlomas joks idealus visoms šalims tinkantis pensijų sistemos modelis“ (Žaliosios knygos 2 psl., 5 paragrafas); mano, kad valstybės narės, kur reikia, turi pačios padaryti išvadas, kadangi šiam klausimui taikomas subsidiarumo principas;

4. pabrėžia, kad užtikrinant gerovę ir pensijų teikimą yra labai svarbus ilgalaikis tvarios ekonomikos augimas;
5. pabrėžia, kad taikant įstatymines einamojo finansavimo pensijų sistemas buvo įrodytas jų stabilumas ir patikimumas finansų ir ekonomikos krizės laikotarpiu;
6. pabrėžia, kad daugybė valstybių narių susiduria su dideliais sunkumais, siekdamos užtikrinti, kad pensijomis būtų patenkinti piliečių lūkesčiai;
7. pabrėžia, kad pensijos ir pensijų sistemos be abejonės įeina į valstybių narių išskirtinės kompetencijos, atsakomybės ir sprendimų priėmimo sąvokas; ragina Komisiją aiškiai užtikrinti, kad šioje politikos srityje ji griežtai laikysis subsidiarumo principo;
8. mano, kad yra neįmanoma ir nepalanku Europos lygmeniu nustatyti vienodą pensijinių amžių, nes šis amžius labai priklauso nuo konkrečių sąlygų įvairiose valstybėse narėse; iš kitos pusės pabrėžia, kad daugelyje valstybių narių reikia imtis veiksmingų priemonių norint išspręsti stipraus nedarbo augimo problemą;
9. ragina Komisiją ir Tarybą, atsižvelgiant į tai, kad tvari ir atitinkamai funkcionuojanti pensijų sistema yra labai svarbi piliečiams ir valstybės finansų stabilumui, užtikrinti, kad ir toliau būtų atsižvelgiama į pensijų reformos išlaidas, įvertinant, ar valstybei narei priskiriama perviršinio deficito procedūra, ir pataria, kad dėmesys būtų telkiamas į finansavimo sistemų tvarumą, prieštaraujant bet kokiam konkrečiam pensijų reformos tipui; apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės pakeitė reformas, kurias taikė paskutiniaisiais metais, ar ketina jas pakeisti, siekiant sumažinti jų biudžeto deficitą; pažymi, kad sisteminių pensijų reformų pokyčių įgyvendinimas reikalauja didelių išlaidų, į kurias būtina atsižvelgti apskaičiuojant valstybės skolą ir biudžeto deficitą;
10. pabrėžia, kad norint užtikrinti valstybės finansų tvarumą, reikia į vertinimą įtraukti visas valstybės ir privataus sektoriaus skolas; pabrėžia, kad pensijų santaupos yra daugiau nei santaupos, skirtos pensijai; reikalauja, kad visi nefinansuojami tiesioginiai valstybės pensijų įsipareigojimai būtų skaidrūs ir aiškiai nurodyti, siekiant apskaičiuoti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą;
11. primygtinai ragina valstybes nares veiksmingiau įtraukti galiojančius ES teisės aktus į savo politiką, siekiant užtikrinti geresnį vidaus rinkos veikimą ir palengvinti darbuotojų judėjimą; pabrėžia, kad turi būti pašalintos problemos, susijusios su vidaus ir tarpvalstybiniu judėjimu; primygtinai pabrėžia, kad siekiant palengvinti darbininkų judėjimą, užtikrinant pensijų perkeliamumą iš vieno darbdavio pas kitą ir iš vienos valstybės į kitą, yra labai svarbu norint padidinti piliečių pasitikėjimą;
12. pažymi, kad demografinio gyventojų senėjimo ir finansų bei ekonomikos krizės kontekste dažnai reikalaujama taikyti pensijų reformas; kartu atkreipia dėmesį, kad yra labai svarbu visiems užtikrinti pakankamas pensijų pajamas; pabrėžia, kad, siekiant pasiekti atitinkamą pensijų lygį, sistema turėtų būti saugi ir tvari, bet reformos neturi būti varžomos, norint prailginti įmokų mokėjimą; šiuo atžvilgiu mano, kad atsižvelgiant į subsidiarumo principą valstybės narės turi nuspręsti, kokią atitinkamą sistemą taikyti ir koks turi būti senatvės pensijų dydis;

13. pabrėžia, kad kai kuriose valstybėse narėse yra reikalingas padidintas skaidrumas ir kiek galima didesnis informatyvumas apie turto valdymo mokesčius ir ypač apie visus privačių pensijų fondų investavimo lygius; be to, pabrėžia, kad tokie mokesčiai gali turėti poveikį skirtingoms kartoms, didesnė finansinė našta gali tekti jaunesnėms kartoms;
14. pripažįsta, jog nėra tobulos pensijų sistemos ir kad pensijų sistemos bei ekonominės aplinkybės valstybėse narėse skiriasi, tačiau yra įsitikinęs, kad turėtų būti sukurta darni daugiapakopė valstybės, profesinių ir privačių, tiek finansuojamų, tiek nefinansuojamų pensijų sistema; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad už darnios daugiapakopės sistemos sukūrimą yra atsakingos valstybės narės; mano, jog kiekviena valstybė narė turėtų nustatyti minimalų išėjus į pensiją gaunamų pajamų lygį, kad būtų užkirstas kelias skurdo plitimui senėjančioje visuomenėje;
15. pažymi, kad esama daugiapakopės sistemos terminija neatitinka tikrovės įvairiose valstybėse narėse; taigi ragina Komisiją imtis būtinų veiksmų ir parengti valstybių narių pensijų sistemų tipologiją, o taip pat ir bendras sąvokų apibrėžtis tam, kad sistemas būtų galima palyginti ir tokiu būdu iš esmės pagerinti bendradarbiavimo politiką Europos lygmeniu;
16. pastebi, kad daugėja fiksuotų įmokų sistemų ir mažėja fiksuotų išmokų sistemų; pažymi, kad dėl to pensijų teikėjai su investicijomis susijusią riziką perkelia pensijas kaupiantiems asmenims; pabrėžia, kad pensijas kaupiantys asmenys turi būti laiku informuojami apie jiems tenkančią riziką; ragina valstybes nares užtikrinti didesnę darbdavių išipareigojimą prisidėti prie pajamų saugumo darbuotojams išėjus į pensiją;
17. mano, kad nepaisant pensijų produktų įvairovės ne kiekvienas Europos pilietis turi galimybę pasinaudoti tokių produktų plačiu asortimentu; mano, kad Europos piliečiams turi būti suteikta galimybė įvairiais būdais pasinaudoti kaupiamosios pensijos teisėmis, ir pripažįsta, kad reikia pagerinti priejimą prie esamų pensijos produktų;
18. atkreipia dėmesį į tai, kad skatinant piliečius pradėti taupyti jaunesniame amžiuje galima labai sumažinti atskirų asmenų pensijų dydžio skirtumus, ir palankiai vertina valstybių narių dalijimąsi gerąja patirtimi, pavyzdžiui, susijusia su pensijų elektroniniais vartais;
19. pažymi, jog skirtingos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąlygos valstybėse narėse neleidžia ir nepateisina ketinimų ES mastu nustatyti vieningos minimalios pensijos;
20. pabrėžia, kad indėlis gali būti padarytas ilgiau dirbant, ir tuo pat metu suvokia, kad darbuotojai apskritai nedirba iki amžiaus, kai jau gali gauti pilną pensiją; pažymi, kad darbuotojai, priklausantys sunkiausių profesijų kategorijai į pensiją išeina anksčiau nei kiti; laikosi nuomonės, kad dėl demografinės raidos ir siekiant užtikrinti pensijų mokumą reikia, jog daugiau žmonių ilgesnį laikotarpį dalyvautų darbo rinkoje; pabrėžia, kad vienas iš svarbiausių prioritetų norint pasiekti tvarumą yra žmonėms suteikti galimybę dirbti iki pensijinio amžiaus be jokios diskriminacijos, įdiegiant atitinkamą užimtumą skatinančią politiką, atsižvelgiant į užimtumą ir socialinį aprūpinimą, pvz., užkirsti kelią ankstyvam išėjimui į pensiją, įvesti finansines lengvatas ir užtikrinti mokymąsi visą gyvenimą bei atitinkamą sveikatos priežiūrą;
21. mano, kad didelis ekonomikos augimas yra būtina sąlyga siekiant aukštesnio užimtumo

lygio, taip užtikrinant valstybinių pensijų sistemų finansinį pagrindą; todėl pažymi, kad ES turėtų sutelkti dėmesį į tai, kaip būtų galima užtikrinti didelį ir tvarų ekonomikos augimą ir aukštą užimtumo lygį; taigi šiuo atžvilgiu ragina Komisiją ir valstybes nares palengvinti darbo rinkų reformas, siekiant įgyvendinti lankstumo ir užimtumo garantijų principus, modernizuoti socialinės apsaugos sistemas ir sudaryti įmonėms sąlygas kurti darbo vietas;

22. mano, kad pensijinio amžiaus nustatymo klausimas turi būti sprendžiamas remiantis subsidiarumo principu, atsižvelgiant į skirtingą nacionalinę, demografinę ir darbo jėgos padėtį ir, be kita ko, atsižvelgiant į gyvenimo trukmę, sveikatos ir darbo sąlygas; vis dėlto mano, kad valstybės narės turėtų koordinuoti pensijų politikos strategijas, naudodamos atvirąjį koordinavimo metodą; remia aiškiaus bendradarbiavimo su piliečiais politiką, siekiant užtikrinti, kad žmonės pilnai suprastų, kokio pensijinio amžiaus lygmens jie gali tikėtis;
23. ragina Komisiją atlikti tyrimą apie tarpvalstybinio darbuotojų judumo apimtį;
24. ragina ištirti, ar pensijų draudimo asociacijos, pavyzdžiui, tokios kaip Liuksemburge ir Vokietijoje, kurios apsaugo antros pakopos pensijų sistemas bankroto atveju, galėtų būti rekomenduojamos kitoms valstybėms narėms kaip apsaugos priemonė ir naudinga patirtis;
25. mano, kad atsižvelgiant į plačiai besiskiriančią antrosios pakopos sistemų pobūdį ir sudėtingumą galėtų būti nustatytos pagrindinės darbuotojo finansuojamų profesinių pensijų perkeliavimo visoje ES sąlygos;

DIREKTYVA DĖL ĮSTAIGŲ, ATSAKINGŲ UŽ PROFESINIŲ PENSIJŲ SKYRIMA, VEIKLOS IR PRIEŽIŪROS

26. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybėse narėse vėluojama įgyvendinti direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros (angl. IORP); ragina Komisija, jei būtina, imtis veiksmų prieš valstybes nares siekiant užtikrinti tinkamą ir laiku įvykdytą IORP direktyvos įgyvendinimą;
27. pritaria, kad reikėtų siekti būsimųjų pensininkų aukšto lygio apsaugos, kuri nesąlygotų nepagrįstų išlaidų finansuojančioms įmonėms, turint mintyje tvarias pensijų sistemas;
28. primena, kad IORP direktyvos 15 straipsnio 6 dalyje dėl techninių atidėjimų apskaičiavimo nurodoma, kad „Komisija siūlo bet kurias priemones, būtinas užkirsti kelią galimiems iškraipymams, atsirandantiems dėl skirtingų palūkanų normų dydžių, ir apsaugoti bet kurios sistemos išmokų gavėjų ir narių interesus“;
29. pažymi, kad darbuotojai, kurie vyksta iš vienos ES šalies į kitą, tebėra labai nepalankioje padėtyje papildomų pensijų sistemų požiūriu, nes gali būti, kad jie gaus profesinę pensiją ir praras mokesčių ir socialinės apsaugos lengvatas, susijusias su nacionalinėmis profesinėmis sistemomis;
30. primena, kad IORP direktyvoje teigiama, jog „tikra finansinių paslaugų vidaus rinka nulemia ekonomikos augimą ir naujų darbo vietų kūrimą Bendrijoje“ ir „todėl ši

direktyva yra pirmasis žingsnis į profesinių pensijų skyrimo vidaus rinką, sukurtą europiniu mastu“;

31. ragina Komisiją atlikti poveikio vertinimą prieš persvarstant IORP direktyvą ir atsižvelgti į tai, kad linkstama prie labiau apibrėžtų įmokų sistemų ir mažiau apibrėžtų išmokų sistemų;

JUDUMAS IR PERKĖLIMAS

32. pabrėžia, kad laisvas asmenų judėjimas yra pagrindinė Europos piliečių teisė; pabrėžia didėjančią Europos Sąjungos darbo rinkos judumo svarbą, taip pat tokio judumo poreikį; mano, kad reikėtų iki minimumo sumažinti bet kokią neigiamą darbo judumo poveikį individualioms teisėms į pensiją; pastebi, kad Reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentuojamas judumas susijęs su pirmąja pakopa; pažymi, kad dar nėra su antrąją pakopa susijusios judumo sistemos; pastebi, kad jau būta įvairių mėginimų užpildyti šią Europos teisės spragą; ragina Komisiją kuo greičiau rasti šios labai svarbios problemos sprendimą;
33. palankiai vertina tai, kad kai kuriose valstybėse narėse veikia pensijų „sekimo“ sistema, kuri padeda žmonėms matyti, kokias teises į pensiją jie įgijo skirtingose darbovietėse toje valstybėje narėje; ragina kitas valstybes nares sukurti panašias sistemas; mano, kad galiausiai būtų naudinga susieti tokias nacionalines pensijų „sekimo“ sistemas vieną su kita ES lygmenyje, siekiant skatinti darbuotojų judumą;

ES TEISĖS AKTŲ PERSVARSTYMAS

34. pastebi, kad tose srityse, kuriose su pensijomis susijusios galios suteikiamos Europos Sąjungai, Europos teisė labai fragmentiška; ragina Komisiją tirti, ar būtų tinkama imtis šios reguliavimo sistemos racionalizavimo veiklos, kuri būtų priskiriama teisėkūros gerinimui;

KAPITALO REIKALAVIMAI

35. mano, kad pasiūlymuose dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, mokumo turi būti pripažįstami pensijų poreikiai, turint omenyje, kad rizika draudimo srityje skiriasi nuo rizikos, kylančios įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, ypač susijusios su teisių į pensiją sąlygomis, pensijų portfelio trukme ir su tuo, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, yra specialiai sukurta priemone panašių produktų portfeliui valdyti; pabrėžia, kad pagrindinis tokios sistemos tikslas būtų teikti sustiprintą dabartinių ir būsimų pensininkų apsaugą; mano, kad tokių pasiūlymų poveikis turi būti pilnai įvertintas, ypač siekiant nustatyti papildomas išlaidas ir administravimo našta; mano, kad galimą įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, mokumo sistemos persvarstymą reikėtų atlikti remiantis esama IORP direktyva;
36. pabrėžia, pritardamas Komisijos teiginiams žaliojoje knygoje, kad IORP direktyva yra grindžiama „Mokumo I“ minimalaus derinimo požiūriu, o neilgai trukus gyvybės draudimo įstaigos taikys rizika grindžiamą „Mokumas II“ tvarką net ir savo veiklai, susijusiai su profesinėmis pensijomis;

37. pabrėžia, kad finansų rinkos gali veiksmingai veikti tik tuomet, kai yra pasitikėjimas ir pasiklovimas, bei mano, kad, norint palaikyti pasitikėjimą ir pasiklovimą, reikia tvirtu finansų įstaigų rizikos ribojimo taisyklių ir įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, – ne išimtis;
38. mano, kad norint pasiekti skirtingų finansinių paslaugų teikėjų rizikos ribojimo tvarkos nuoseklumą reikia taikyti principą „tokia pati rizika – tos pačios taisyklės – toks pats kapitalas“, atsižvelgiant į kiekvieno pensijos produkto ar sistemos ypatybes;
39. pabrėžia, kad asmenys turi teisę gauti informaciją apie šalis, sektorius ir produktus, į kuriuos pensijų fondai investuoja jų turtą;
40. mano, kad kokybiniai direktyvos „Mokumas II“ elementai yra reikšmingi atspirties taškai stiprinant kokybinę įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, priežiūrą; pažymi, kad tai ypač taikytina reikalavimams, susijusiems su tinkamu rizikos valdymu;
41. ragina Komisiją parengti sprendimus dėl sprendimo priėmimo, susijusio su įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, mokumo sistema ir būtent, laikantis žaliwoje knygoje nustatytų ketinimų, kaip galima greičiau pradėti poveikio tyrimą direktyvos „Mokumas II“ kaip mokumo sistemos taikymo klausimu;
42. pažymi, kad pensijų fondai, įskaitant įstaigas, atsakingas už profesinių pensijų skyrimą, vis dar valdomi ir kontroliuojami kaip atskiri finansiniai subjektai, nors praktiškai šią veiklą vykdo konglomeratai;
43. pabrėžia, kad reikėtų atlikti nuodugnų bet kokių pasiūlymų dėl naujų teisės aktų ar esamų teisės aktų pakeitimų poveikio įvertinimą;
44. pabrėžia, kad naujai įsteigta Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros institucija) turi naudotis visomis savo kompetencijomis ir atlikti svarbų vaidmenį vykdant pasirengimo Direktyvos dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, persvarstymui procesą ir rengiant teises nuostatas pvz., techninių standartų projektus, su mokumo sistema susijusias gaires ir rekomendacijas; primena, kad Direktyva dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, neturėtų būti taikoma jokioms pirmosios pakopos valstybės pensijų garantijoms ar su darbu susijusioms pensijų sistemoms;
45. mano, kad, pagal direktyvą „Mokumas II“ leidus visų draudimo sričių įmonėms laikytis 27 valstybių narių nacionalinių teisės aktų civilinės teisės, mokesčių teisės ar sutartinės teisės srityse, mokumo sistemos, taikomos įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, kūrimas aiškiai tenka Europos Sąjungos atsakomybei sprendžiant klausimus, susijusius su profesinių pensijų socialiniais ir darbo įstatymais, kuriuos priėmė valstybės narės atsižvelgdamos į subsidiarumo principą;
46. mano, kad siekiant pagerinti skaidrumą ir atskaitomybę pensijų fondai turėtų į savo valdybas įtraukti socialinius partnerius ir naudos gavėjų atstovus;

NEMOKUMAS

47. palankiai vertina didelę Nemokumo direktyvos nuostatų įgyvendinimo ir taikymo priemonių įvairovę; pastebi, kad tuo tarpu kai atitinkamos įstatymų nuostatos turi būti visiškai priimtinos, rezultatai gali būti neadekvatūs, o tai prieštarauja direktyvos tikslui; remiasi Komisijos išvada, kad tam tikrais atvejais, susijusiais su šios direktyvos 8 straipsnyje nustatytų reikalavimų įgyvendinimu, gali kilti klausimų dėl to, ar šių priemonių visiškai pakanka apginti darbuotojų ir pensininkų interesams darbdaviui tapus nemokiu, ir kad dar reikės svarstyti daug kitų klausimų;
48. ragina Komisiją glaudžiai laikytis šios direktyvos įgyvendinimo; imtis veiksmų prieš valstybes nares, jeigu to reikia; Ir kiekvieną kartą peržiūrint direktyvą atsižvelgti į konkrečią padėtį, susijusią su darbdavių finansiniais įsipareigojimais darbuotojų ar pensijų fondo atžvilgiu;
49. pabrėžia, jog klausimų, susijusių su pensijų fondų kapitalo reikalavimų sistema, sprendimas labai priklauso nuo to, kaip pavyks išspręsti klausimus, susijusius su Nemokumo direktyvos 8 straipsnio nuostatomis;
50. mano, jog reikia stiprinti ES teisės aktus, susijusius su darbdavio nemokumu, siekiant visiems darbuotojams pasiūlyti vienodą santaupų apsaugą nepaisant jų darbdavio parinkto pensijų sistemos pobūdžio;

INFORMACIJA

51. pripažįsta, kad darbuotojų ir privačių asmenų žinios apie pensijas yra labai ribotos; mano, kad darbuotojus ir privačius asmenis reikia geriau informuoti apie visas jų įvairiose pakopose sukauptas teises į pensiją, joms taikomas sąlygas, tokių teisių apsaugą, galimybę jas perkelti, galimą papildomų santaupų poreikį siekiant sukaupti pageidaujamo dydžio pensiją ir informacijos apie mokesčius, susijusius su bet kurio pensijų fondų lygmens turto valdymu, teikimą;
52. pažymi, kad daugelyje valstybių narių yra didelis pasirinkimas antrojoje ir trečiojoje pakopose; pabrėžia, kad darbuotojams ir privatiems asmenims pasirinkti pensiją yra labai sudėtinga; mano, kad turėtų būti nustatytos standartinės galimybės ir kad turi būti prieinama tinkama informacija apie standartinės galimybes ir alternatyvas;
53. mano, kad darbuotojai turėtų būti informuojami apie sąnaudas, mokesčius ir riziką, susijusius su papildomos pensijos sutarčių sudarymu;

POLITIKOS KOORDINAVIMAS

54. Primena, kad Komisijos pirmininkas J.M. Barroso pensijų klausimą paskelbė prioritetiniu klausimu savo pirmosios kadencijos metu; mano, kad būtinas nuoseklus ir visapusiškas požiūris šiuo klausimu; palankiai vertina žaliąją knygą kaip pirmąjį žingsnį kuriant tokį požiūrį; tikisi, kad artimiausiu metu bus pateikta konkrečių teisės aktų pasiūlymų; primena, kad kiekviename konkrečiame pasiūlyme dėl įstatymo galią turinčio akto reikia deramai atsižvelgti į subsidiarumo principą;
55. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę sudaryti specialią darbo grupę pensijų klausimams, kuri apimtų visų susijusių generalinių direktoratų kompetencijas pensijų klausimais;

56. mano, kad galėtų būti naudinga įsteigti Europos pensijų platformą, kuri apimtų visas pensijų pakopas ir būtų atvira visoms suinteresuotosioms šalims; mano, jog, siekiant išvengti dubliavimosi šioje srityje, reikėtų atsižvelgti į esamą patariamąjį komitetą papildomų pensijų klausimams (Pensijų forumą);
57. pabrėžia atviro koordinavimo metodo svarbą koordinavimo politikai; ragina valstybes nares stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą Europos lygmeniu;
58. mano, kad Europos Sąjungos institucijos turėtų rodyti tinkamų ir tvarių pensijų nustatymo pavyzdį; pažymi, kad paskutinį kartą Europos Sąjungos institucijų pensijų sistema buvo persvarstyta 2004 m., todėl prašo Komisiją nuodugniai peržiūrėti esamas procedūras ir nuostatas ir iki 2011 m. birželio mėn. pateikti Parlamentui išsamią ataskaitą.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	25.1.2011
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 35 -: 6 0: 4
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Othmar Karas, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Witold Nitras, Ivari Padar, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Edward Scicluna, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Kay Swinburne, Ramon Tremosa i Balcells
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Sophie Auconie, Sari Essayah, Danuta Jazłowiecka, Thomas Mann, Gay Mitchell

26.1.2011

VIDAUS RINKOS IR VARTOTOJŲ APSAUGOS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui

dėl žaliosios knygos „Adekvacijos, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“
(2010/2239(INI))

Nuomonės referentas: Cornelis de Jong

PASIŪLYMAI

Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas ragina atsakingą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

Bendri klausimai

1. pabrėžia, kad visiems turi būti skiriamos adekvačios ir tvarios pensijos, turi būti visiems užtikrinamos orumo nežeminančios teisės į pensiją ir jų dydis ir atsižvelgiama į profesinių aplinkybių ir karjerų įvairovę;
2. pabrėžia solidarumu grindžiamų pirmosios pakopos pensijų, kurios yra viena iš pagrindinių Europos socialinio modelio dalių ir nuo kurių priklauso dauguma Europos piliečių, įskaitant labiausiai pažeidžiamus asmenis, pvz., esančius už darbo rinkos ribų, svarbą; ragina valstybes nares užtikrinti, kad pirmosios pakopos pensijos būtų didesnės nei skurdo riba;
3. tvirtina, kad, nepaisant valstybių narių pensijų draudimo sistemų finansavimo skirtumų, įmokomis ir persikirstymu grindžiamos sistemos išlieka pagrindinė pensijų draudimo pakopa;
4. ragina valstybes nares rūpintis pirmosios ir antrosios pakopos sistemų finansiniu tvarumu ir gyvybingumu; pabrėžia, kad, siekiant ateityje patenkinti finansavimo, susijusio su viešaisiais finansais, poreikius ir šiuo tikslu įvairiose valstybėse narėse persvarstant ir iš naujo parengiant pensijų sistemas, turi būti atsižvelgiama į dabartinius valstybių narių biudžeto ir demografinius sunkumus, taip pat į senėjančią visuomenę, augančią moterų darbo jėgą, kintančią šeimos struktūrą ir netipines darbo sutartis; pabrėžia, kad euro zonos

valstybės narės taip susijusios tarpusavyje, kad pensijų išipareigojimų vykdymas gali turėti tarpvalstybinį poveikį;

5. primena, kad valstybių narių tradicijos, ekonominė ir demografinė padėtis bei specifiniai darbo rinkos ypatumai skiriasi ir kad būtina laikytis subsidiarumo ir solidarumo principų, pagal kuriuos valstybėms narėms ir toliau tenka visa atsakomybė už savo pensijų sistemos organizavimą;
6. mano, kad pensijų sistemų reformos turėtų būti vykdomos skaidriai ir kad turėtų būti užtikrinama, jog pensijų sistemos būtų pajėgios, tvarios, prieinamos ir padėtų tinkamai spręsti demografines ir socialines bei ekonomines problemas ateityje;
7. yra įsitikinęs, kad dėl įmokas mokančių darbuotojų judumo, kurio poreikis Sąjungoje ir jos bendrojoje rinkoje vis didėja, reikia tarpvalstybinio teisių į pensiją, įgytų bet kurioje nacionalinėje pensijų draudimo sistemoje, nesvarbu, ar sistema grindžiama įmokomis ir persikirstymu, ar lėšų kaupimu, perkeliamumo;
8. pažymi, kad dėl pensininkų ir dirbančių gyventojų pusiausvyros pokyčio susilpnėjo einamųjų įmokų pensijų sistemos, grindžiamos solidarumo principu;
9. atkreipia dėmesį į tai, kad įvairios pensijų sistemų pakopos viena kitą papildo ir viena nuo kitos priklauso;

Vartotojų teisės

10. pažymi, kad daugeliui pensijų sistemų vis dar trūksta skaidrumo, susijusio su tikėtinu pensijos dydžiu, atitinkamai prieš sudarant ir sudarius sutartį dėl pensijos; pabrėžia, kad skaidrumo stoka ypač probleminė privačių pensijų sistemų atveju, kai piliečiai turi turėti galimybę gauti patikimą ir tikslią informaciją apie galimą riziką, susijusias išlaidas ir tikėtiną pensijos dydį;
11. ragina valstybes nares išspręsti su pensijomis susijusias skaidrumo problemas taikant geriausios patirties metodus; ragina veiksmingai reguliuoti ir prižiūrėti pensijų sistemas ir drauge atsižvelgti į atvirą koordinavimo metodą, kurio reikia siekiant užtikrinti piliečių teisių ir interesų apsaugą, atsižvelgiant į tai, jog didelės dalies piliečių pragyvenimas labai priklauso nuo pensijos sistemų;
12. pabrėžia, kad svarbu tinkama informacijos piliečiams sklaida, kad jie būtų informuoti apie savo teises, susijusias su pensijų sistemomis, ypač tas, kurios susijusios su tarpvalstybine veikla ir judumu;
13. ragina Komisiją pateikti konkrečių pasiūlymų, kaip padidinti pensijų sistemų skaidrumą;
14. pabrėžia patikimo finansinio švietimo ankstyvaisiais etapais svarbą;
15. ragina valstybes nares gerinti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI), ypač labai mažų įmonių ir individualių paslaugų teikėjų (pvz., laisvai samdomų darbuotojų), galimybes dalyvauti pensijų fonduose;
16. palankiai vertina nacionalinių atsekamumo sistemų, skirtų skirtingose darbovietėse

įgytoms teisėms į pensiją atsekti, sukūrimą visose valstybėse narėse ir ragina Komisiją pateikti pasiūlymų siekiant sukurti Europos atsekamumo sistemą;

17. pažymi, kad ES ne tik turėtų gerinti visas mobiliųjų darbuotojų teises į pensiją, bet ir užtikrinti, kad jie turėtų galimybę gauti patikimų duomenų ir galėtų priimti pagrįstus sprendimus prieš išvykdami į užsienį; ragina suteikti asmenims teisę gauti informaciją apie šalis, sektorius ir produktus, į kuriuos pensijų fondai investuoja jų turtą;
18. ragina valstybes nares, kurios dar nepateikė konkrečių pensijų sistemų stiprinimo planų, kuriuose būtų nustatyti aiškiai kiekybiškai įvertinami ir laiko požiūriu apibrėžti etapai ir tikslai, kuo greičiau tai padaryti, kad vartotojai ir piliečiai galėtų įgyti aiškų supratimą apie tai, iš ko bus sudarytos jų pensijos ateityje;

Tarptautinės teisės

19. pabrėžia, kad siekiant patenkinti piliečių lūkesčius, susijusius su ES vidaus rinka, būtų geriausia, jeigu ES viduje būtų galima perkelti visas teises į pensiją; pažymi, kad šiuo metu valstybinių pensijų perkeliamumas įtvirtintas Europos teisėje, tačiau šią nuostatą reikia tobulinti, ir kad dar nieko nepadaryta antrosios pakopos srityje;
20. pabrėžia, kad, siekiant pagerinti tarpvalstybinį darbuotojų judumą vidaus rinkoje, reikia pašalinti kliūtis, kurios trukdo perkelti teises į pirmųjų dviejų pakopų pensijas; ragina Komisiją bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis geriau informuoti tiek apie galimybę perkelti teises į pensiją, tiek apie taikytiną darbo teisę, teises į draudimą ir darbuotojų teises;
21. ragina Komisiją išsamiai išnagrinėti su perkeliamumu susijusias kliūtis; mano, kad bet kokie veiksmai siekiant pašalinti judumo kliūtis, pvz., mokestinė diskriminacija, kai mokamos tarpvalstybinio gyvybės draudimo išmokos, turėtų paveikti visų valstybių narių su darbu susijusių pensijų sistemas, nesvarbu, kaip šios sistemos įtvirtintos nacionalinėje pakopų struktūroje; prašo Europos Komisiją apibrėžti bendruosius principus pakankamai lanksčiai, kad valstybės narės galėtų juos įtraukti į savo (teisines) sistemas;
22. taigi mano, kad, jei Europos Sąjunga ir valstybės narės suinteresuotos darbuotojų judumo didinimu, reikia pašalinti vidaus ir tarpvalstybinio judumo kliūtis ir spręsti tokius klausimus, kaip perkeliamumo nebuvimas, ilgi pervedimo laikotarpiai, nepanaudotų teisių išsaugojimas, atžangos neleistinumas ir mokesčių apskaičiavimo bei aktuarinių principų skirtumai;
23. ragina Komisiją išaiškinti tam tikras Direktyvoje dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros (IAPPS direktyva) pateiktas apibrėžtis, ypač tarpvalstybinės veiklos sąvoką, ir tuo pačiu metu atsižvelgti į tai, kad valstybėse narėse skiriasi pensijų fondo apibrėžtis;
24. pripažįsta, kad vis dar esama kliūčių norint pasiūlyti kitų valstybių (trečiosios pakopos) individualų pensijų draudimą, pvz., gyvybės draudimo polisus; prašo Komisijos pateikti pasiūlymų, kaip galima pašalinti šias kliūtis, taip pat bendrą šios veiklos reguliavimo sistemą.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	26.1.2011
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 34 -: 3 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Pablo Arias Echeverría, Cristian Silviu Buşoi, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Louis Grech, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Gianni Pittella, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Matteo Salvini, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Laurence J.A.J. Stassen, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Kyriacos Triantaphyllides, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Cornelis de Jong, Frank Engel, Ashley Fox, Liem Hoang Ngoc, Morten Løkkegaard, Konstantinos Poupakis

15.12.2010

MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui

dėl adekvačių, tvarių ir saugių Europos pensijų sistemų
(2010/2239(INI))

Nuomonės referentė: Barbara Matera

PASIŪLYMAI

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- atsižvelgdamas į 2001 m. Stokholmo Europos Vadovų Tarybos strategiją, kuria siekiama reformuoti pensijų sistemas Europoje,
  - atsižvelgdamas į 2001 m. Lakeno Europos Vadovų Tarybos sprendimą dėl bendrųjų su pensijomis susijusių tikslų, kuriama pabrėžiama būtinybė užtikrinti jų adekvatumą, tvarumą ir pritaikomumą,
  - atsižvelgdamas į Žaliąją knygą „Adekvačios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“,
- A. kadangi pensijos skaičiuojamos remiantis draudžiamuoju darbo užmokesčiu ir išdirbtu laikotarpiu ir kadangi apskaičiuojant moterų gaunamos pensijos dydį itin neigiamą įtaką turi darbas su pertraukomis ir darbas ne visą darbo dieną ne savo noru, taip pat nevienodas vyrų ir moterų darbo užmokestis, kurie kliudo užsitikrinti teises ir santaupas, reikalingas norint saugiai jaustis senatvėje, ir turi pasekmių jų gyvenimo santaupoms, socialinei apsaugai ir pensijoms, o dėl to kyla didesnė grėsmė atsidurti skurde, ypač išėjus į pensiją,
- B. kadangi valstybės narės atsakingos už pensijas ir kadangi reikėtų paisyti jų kompetencijos šioje srityje,
- C. kadangi asmenys, kurie paskiria savo laiką ir gebėjimus vaikų auginimui ar pagyvenusių asmenų globai, turėtų gauti socialinį pripažinimą ir kadangi tai būtų galima padaryti tokiems asmenims suteikiant asmenines teises, visų pirma į pensijas,

- D. kadangi moterų ir vyrų lygybė yra Sąjungos vertybė, tikslas ir pagrindinė teisė, o ES institucijos privalo įtraukti lyčių lygybės aspektą į visus savo veiksmus,
- E. kadangi Europos Sąjungoje moterys susiduria su tiesiogine ir netiesiogine diskriminacija žvelgiant įvairiais su pensijomis susijusiais aspektais,
- F. kadangi numatant pensijų reformų poveikį dažniausiai remiamasi vyrišku, dirbančiu visą darbo dieną, tęsiančiu nepertraukiamą karjerą, gaunančiu vidutinį darbo užmokestį prototipu, o statistinės atsižvelgiant į lytį sudarytos gyvenimo trukmės lentelės turi neigiamą įtaką skaičiuojant moterų pensijas ir pateikia mažesnę santykinę moterų pensijų normą,
- G. kadangi dirbančios moterys dažniau nutraukia savo karjerą, kad galėtų prižiūrėti vaikus, priklausomus asmenis ar sergančius arba vyresnio amžiaus šeimos narius, ir yra linkusios dažniau nei vyrai pertraukti savo karjerą arba dirbti ne visą darbo dieną, kad galėtų vykdyti savo įsipareigojimus šeimai,
- H. kadangi dėl skurdo dažniau kenčia pensininkai ir kadangi vyresnio amžiaus moterys priklauso vienai pažeidžiamiausių skurdo rizikos grupių; kadangi 2007 m. grėsmė atsidurti skurde buvo didesnė moterims (17 %) nei vyrams (15 %), o šis atotrūkis ypač didelis pagyvenusių asmenų (22 % moterų palyginti su 17 % vyrų) ir vienišų tėvų ar motinų (34 %) grupėse,
- I. kadangi besirūpinantys namais ir toliau diskriminuojami, nes skaičiuojant pensijas ir kitas išmokas jų darbo metai neįskaitomi,
- J. kadangi pagyvenusios moterys atsiduria ypač nesaugioje padėtyje, kai jų teisė į pensines pajamas nustatoma pagal jų santuokinį statusą (sutuoktinės ar maitintojo netekimo teisės į išmokas) ir kai jos neturi adekvačių teisių į savo pačių pensiją dėl karjeros pertrūkių,
- K. kadangi užsibrėžtas tikslas pasiekti, kad vyrų ir moterų pensijos būtų vienodos, taip pat ir išėjimo į pensiją amžiaus požiūriu; kadangi nevienodos moterų ir vyrų pensijos yra susijusios su išliekančiu moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumu, kuris šiuo metu siekia vidutiniškai 18 % ES ir iki 30,3 % kai kuriose valstybėse narėse, o dėl to atsiranda nelygybė darbo rinkoje ir vyresniame amžiuje kyla grėsmė atsidurti skurde,
- L. kadangi daugelis Europos valstybių padidino įstatymuose nustatytą pensinį amžių arba rengiasi tai padaryti, remdamosi, be kita ko, vidutine tikėtina gyvenimo trukme,
- M. kadangi vyresnio amžiaus žmonėms sunku rasti vietą darbo rinkoje ir jie dažniausiai pirmieji netenka darbo, o atleisti iš darbo neturi galimybės mokėti įnašų adekvačiai pensijai gauti,
- N. kadangi tai, kad daugelis valstybių narių siūlo vis labiau pasikliauti privačiosiomis pensijų kaupimo sistemomis siekiant užtikrinti tinkamą sąlyginę pensijos normą, reiškia, jog turi būti sprendžiamos plačiai paplitusių moterims nepalankių galimybių pasinaudoti šiomis sistemomis problemos, su kuriomis jos susiduria: su lytimi susijęs karjeros galimybių atotrūkis, neapmokami karjeros pertrūkiai arba profesinė segregacija, dėl kurių moterys turi mažiau galimybių pasinaudoti kokybiškomis profesinių pensijų sistemomis,

- O. kadangi moterys dažnai dirba mažiau apmokamą darbą, o dėl to joms pensijas kaupti dar sunkiau,
1. mano, kad pensijų sistemos turėtų būti grindžiamos adekvačiais, tvariais ir sąžiningais kriterijais; ragina valstybes nares užtikrinti, kad pensijų sistemose būtų atsižvelgiama į moterų ir vyrų, kurie nutraukia savo karjerą dėl su priežiūra susijusių įsipareigojimų, padėtį siekiant užtikrinti vienodą požiūrį ir atsižvelgti į tuos laikotarpius, kai moterys nedirba arba dirba ne visą darbo dieną, arba yra nėštumo ir gimdymo atostogose ir kad būtų vengiama naujos su išlaikymu susijusios padėties be išeities susidarymo;
  2. mano, kad bet kokių pasiūlymų dėl adekvačių, tvarių ir saugių Europos pensijų sistemų turi būti siekiama panaikinti moterų ir vyrų nelygybę Europos Sąjungoje; jame turi būti draudžiama tiesioginė diskriminacija privačiose ir valstybinėse pensijų sistemose, įskaitant praktiką, kai išmokų ir įnašų dydis mažinamas remiantis vidutine tikėtina gyvenimo trukme, t.y. privačiose, valstybinėse ir profesinių pensijų sistemose, kurios grindžiamos nustatyto dydžio įnašais, statistiniai kriterijai turėtų būti taikomi neišskiriant lyčių;
  3. mano, kad nustatant teises į pensiją ir apskaičiuojant pensijų išmokas turėtų būti atsižvelgiama į laikotarpius, kuriuos moterys ar vyrai praleidžia prižiūradami vaikus arba kitus priklausomus šeimos narius, kaip į faktinius draudžiamuosius laikotarpius;
  4. ragina valstybes nares spręsti problemas, susijusias su struktūriniais veiksniais, kurie didina nelygybę pensijų sistemose, įskaitant priežiūros organizavimą ir šeimos gyvenimo ir darbo derinimą, nelygybę darbo rinkoje, su lytimi susijusio darbo užmokesčio skirtumą ir tiesioginę diskriminaciją antrosios ir trečiosios pakopos pensijų srityje;
  5. ragina valstybes nares skaičiuojant pensijas įtraukti laiką ir investicijas, skirtus priklausomiems asmenims prižiūrėti, nepriklausomai nuo jų amžiaus ar priklausomybės lygio;
  6. ragina valstybes nares visiems užtikrinti asmenines ir adekvačias teises į pensiją, įskaitant turėjusius pagrįstus karjeros pertrūkius asmenis, kurių daugiausia – moterys, siekiant visiems užtikrinti orų gyvenimą senatvėje;
  7. ragina valstybes nares užtikrinti lygybę pensijų srityje, pvz., pensijų sistemose įskaityti vaikų ar šeimos priežiūros laikotarpius, o ypač atsižvelgti į tai, kad šią priežiūrą vis dar daugiausia atlieka moterys, taip netekdamos dalies savo pensijos;
  8. pažymi, kad nuosavos moterų pajamos ir atlyginamas užimtumas išlieka svarbiausiu veiksniu, lemiančiu jų ekonominę nepriklausomybę ir didesnę moterų ir vyrų lygybę visuomenėje kaip visumoje; ragina ES valstybes nares individualizuoti socialinės apsaugos teises, įskaitant teises į pensiją;
  9. ragina valstybes nares tinkamai parengti minimalių pajamų sistemą ir iš naujo apsvarstyti savo pensijų sistemas turint mintyje lyčių atliekamus vaidmenis visuomenėje, atsižvelgiant į ilgesnę tikėtiną vidutinę moterų gyvenimo trukmę, jokia būdu nenaudojant to kaip diskriminacijos dėl lyties pagrindimo, ir didelius vyrų ir moterų atlyginimų skirtumus, nuo kurių priklauso mokamų pensijų dydis ir kurie lemia tai, kad moterys

dažnai atsiduria skurde, ir panaikinti su lytimi susijusį pensijų skirtumą;

10. dėl to, kad moterų ir vyrų pensijos skiriasi, nes yra su lytimi susijęs darbo užmokesčio skirtumas, prašo Komisijos imtis ryžtingų veiksmų šiam skirtumui panaikinti;
11. ragina valstybes nares rasti būdų išvengti darbo namuose paramos, vertinimo ar vertės didinimo neigiamo poveikio moterų įsidarbinimui darbo rinkoje; todėl ragina, kad būtų įvertintas namuose atliekamo darbo pripažinimo priemonių poveikis visuomenei ir moterų įsidarbinimui, įskaitant išlaidų pensijoms skaičiavimą;
12. pabrėžia, kad reikia parengti Europos užimtumo strategiją, kuri paskatintų daugiau moterų dalyvauti darbo rinkoje ir padėtų kovoti su nelygybe užimtumo srityje, kuri turi su lytimi susijusio poveikio pensijų įmokų ir išmokų dydžiui;
13. ragina Komisiją pradėti procedūrą siekiant panaikinti Direktyvos 2004/113/EB 5 straipsnio 2 dalį, kuria leidžiama diskriminuoti moteris, kai teikiami pensijų produktai;
14. ragina Komisiją skatinti priimti Europos bendrąją direktyvą dėl minimalių pensijų, kurioje galėtų būti nustatyta, kad kiekvienas tam tikro amžiaus asmuo nepriklausomai nuo išdirbtų metų turi teisę į minimalią pensiją;
15. ragina Komisiją ir valstybes nares įpareigoti profesinių ir kitų papildomų pensijų teikėjus, kad apskaičiuodami pensijų išmokas jie naudotų mirtingumo lenteles neišskirdami lyčių, siekiant apsaugoti moteris, kad joms nebūtų taikomos mažesnės nei vyrams santykinės pensijų normos kaip nepalanki sąlyga dėl to, kad jų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė ilgesnė;
16. ragina Komisiją ir ES valstybes nares atlikti išsamius visų socialinės apsaugos, ypač pensijų sistemų, reformų, kurios gali turėti neigiamą poveikį moterų įsidarbinimui ir teisėms į pensiją, pvz., dienos priežiūros ir pagyvenusių asmenų priežiūros įstaigų mažinimo, pensijų politikos ir pan., poveikio vertinimus;
17. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad moterys nebūtų diskriminuojamos profesinėse ir privačiose pensijų sistemose ir kad joms nebūtų taikomi sustiprinti esami modeliai, dėl kurių jos jau atsidūrė nepalankioje padėtyje išmokų ir įnašų požiūriu; ragina Komisiją tirti galimą Direktyvos 2004/113/EB 5 straipsnio diskriminacinį poveikį moterims;
18. palankiai vertina Komisijos žaliąją knygą „Adekvачios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“, su sąlyga, kad bus paisoma subsidarumo principo ir kad valstybės narės išlaikys savo atsakomybę ir kompetenciją turint mintyje jų atitinkamą pensijų politiką ir sistemas;
19. palankiai vertina Komisijos žaliąją knygą „Adekvачios, tvarios ir saugios Europos pensijų sistemos“, su sąlyga, kad ES politika ir galimi nauji ES reglamentai ir direktyvos užtikrintų, jog būtų palaikomas kartu, tam tikros kartos vidaus bei vyrų ir moterų solidarumas;
20. palankiai vertina Komisijos žaliąją knygą „Adekvачios, tvarios ir saugios Europos pensijų

sistemos“, ypač Komisijos siekį gerinti ES piliečių, kurie (laikiniai) dirba kitoje valstybėje narėje, teisių į pensiją įgijimą;

21. ragina Komisiją atsižvelgti į tai, kad esamos galimybės įgyti (papildomas) pensijas dažnai pernelyg sudėtingos ir labai rizikingos; todėl ragina Komisiją sudaryti galimybes valstybėms narėms sukurti daugiau skaidrumo ir saugumo, kai pasirenkama tam tikra galimybė ir (arba) įsipareigojama, ypač kalbant apie moteris, kurios galėtų pasinaudoti papildomomis pensijos santaupomis;
22. ragina Komisiją neatsižvelgti į naujus ES reikalavimus apibrėžti „adekvačias pensijas“, kadangi nustatant tokį apibrėžimą nebūtų atsižvelgiama į tai, kad valstybėse narėse esama didelių skirtumų, susijusių su galimybėmis naudotis kitomis paslaugomis ir teisėmis (pvz., būsto, priežiūros ir viešojo transporto) ir jų prieinamumu pagyvenusiems asmenims.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	13.12.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 20 -: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Tadeusz Cymański, Ilda Figueiredo, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Philippe Juvin, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raúl Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Izaskun Bilbao Barandica, Anne Delvaux, Cornelia Ernst, Christa Klauß, Mariya Nedelcheva, Sirpa Pietikäinen, Rovana Plumb

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	1.2.2011
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 40 -: 6 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Regina Bastos, Edit Bauer, Philippe Boulland, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Sergio Gaetano Coffferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Karima Delli, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ądám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagnė, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Csaba Őry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Csaba Sógor, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Kinga Gőncz, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Dirk Sterckx, Gabriele Zimmer